

Uddannelsesordning for specialuddannelse i kræftsygepleje

Udarbejdet i samarbejde mellem
Institut for Sundhedsfaglig og Teknologisk Efter- og Videreuddannelse,
Københavns Professionshøjskole og
Koncern HR, Center for Kompetenceudvikling, Region Midtjylland

Godkendt af Sundhedsstyrelsen den 15. juni 2015
Revideret 2019, april 2022

Indhold

Indhold.....	2
1.0 Grundlag for uddannelsen og formål	4
2.0 Sygeplejerskens ansvars- og funktionsområde	4
2.1 Funktionsområdet for en specialuddannet sygeplejerske i kræftsygepleje omfatter	4
2.2 Kvalitetsudvikling og undervisning	4
3.0 Adgangsbetingelser	5
4.0 Meritbestemmelser	5
5.0 Uddannelsesinstitutioner	5
6.0 Struktur og overordnet indhold	5
7.0 Tilrettelæggelse af den teoretiske del af uddannelsen.....	6
7.1 Pensum	6
7.2 Undervisningsformer og metoder	6
7.3 Underviserkvalifikationer	6
7.4 Afvikling af obligatoriske opgaver, skriftlige prøver og afsluttende eksamen	6
8.0 Tilrettelæggelse af den kliniske uddannelse	7
8.1 Krav og kriterier for godkendelse af afsnit som uddannelsessted	7
8.2 Klinisk vejleder.....	8
8.3 Uddannelsesansvarlig sygeplejerske.....	8
8.4 Krav til kursisten	8
8.5 Fravær	9
9.0 Uddannelsesafsnit 1 - kræftsygeplejens grundlag	9
9.1 Uddannelsesafsnit 1A	9
9.1.1 Introduktion til uddannelsen	9
9.1.2 Kræftområdets kompleksitet og mangfoldighed.....	9
9.1.3 Kræftdiagnosen og dens forskellige betydninger.....	10
9.2 Første obligatoriske opgave (problembaseret læring - PBL-opgave).....	10
9.3 Mål for de kliniske uddannelsesperioder i uddannelsesafsnit 1A - 8 uger - og uddannelsesafsnit 1B.....	11
9.4 Uddannelsesafsnit 1B	11
9.4.1 Patientens og familiens møde med sundhedsvæsenet - sundhedsfremme, sundhedspædagogik og rehabilitering	11
9.4.2 Ethiske og juridiske problemstillinger i kræftsygeplejen - love, regler og tilbud	12
9.5 Klinisk uddannelsesperiode 1B.....	12
9.6 Intern prøve ved afslutningen af uddannelsesafsnit 1 – praksisbeskrivelse ½ uge	12
10.0 Uddannelsesafsnit 2 - pleje og behandlingsforløb	12
10.1 Uddannelsesafsnit 2A	13
10.1.1 Kræftsygdomme og behandlingsformer	13
10.1.2 Følger af sygdom og behandling	13
10.2 Mål for de kliniske uddannelsesperioder i uddannelsesafsnit 2A og uddannelsesafsnit 2B	13
10.3 Uddannelsesafsnit 2B	14

10.3.1	Komplementær og alternativ behandling	14
10.3.2	Kræftformer hos børn og unge - reaktioner, årsager, symptomer, behandling og prognose	14
10.3.3	Seksualitet og ændret kropsbillede	15
10.3.4	Palliativ indsats	15
10.3.5	Overgange, forløb og tværfagligt samarbejde - inkl. anden obligatoriske opgave	15
10.4	Anden obligatoriske opgave - synopsis	16
11.0	Uddannelsesafsnit 3 - dokumentation, kvalitetsudvikling og formidling - afsluttende opgave	16
11.1	Uddannelsesafsnit 3A	16
11.1.1	Kvalitetsudvikling og dokumentation	16
11.1.2	Pædagogik og formidling	16
11.1.3	Ledelse	17
11.1.4	Professionsudvikling	17
11.2	Mål for den kliniske uddannelsesperiode i uddannelsesafsnit 3	18
12.0	Afsluttende eksamen	18
13.0	Orlovsbestemmelser	19
14.0	Uddannelsesbevis og titel	19
15.0	Referencer	19
16.0	Bilag	19
Bilag 1	Blooms, Simpsons og Kratwohls taksonomi.....	20
Bilag 2	Uddannelsesmappe - portfolio	24
Bilag 3	Introduktionsprogram	29
Bilag 4	Første obligatoriske opgave - problembaseret læring (PBL-opgave)	30
Bilag 5	Praksisbeskrivelse - intern prøve ved afslutningen af uddannelsesafsnit 1	34
Bilag 6	Tekniske retningslinjer vedrørende opgaveskrivning	36
Bilag 7	Anden obligatoriske opgave - synopsis	39
Bilag 8	Afsluttende eksamen ved Specialuddannelsen i kræftsygepleje	42
Bilag 9	Eksamensklager og andre klager – sagsbehandling	46
Bilag 10	Censorformandsskab	49
Bilag 11	Uddannelsens organisering	51
Bilag 12	Merit	52
Bilag 13	Kvalitetsudviklingsprojekt	523

1.0 Grundlag for uddannelsen og formål

Uddannelsen er tilrettelagt i overensstemmelse med Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 91 af 07/02/2008 om specialuddannelse i kræftsygepleje.

Uddannelsen kvalificerer til at kunne varetage funktionsområdet som specialuddannet sygeplejerske i kræftsygepleje. Sygeplejersker, der har gennemført uddannelsen og bestået tilknyttede prøver og eksamen, kan kalde sig "Specialsygeplejerske i kræftsygepleje".

Specialuddannelsen i kræftsygepleje henvender sig til sygeplejersker, der arbejder med kræftsyge. Formålet med specialuddannelsen er, at sygeplejersken udvider sin faglige kompetence med henblik på at varetage funktionsområdet for en specialsygeplejerske i kræftsygepleje. Funktionsområdet omfatter klinisk sygepleje, koordinering, tværfagligt og tværsektorielt samarbejde samt kvalitetsudvikling og undervisning.

Formålet er tillige, at sygeplejersken kan vurdere og analysere komplekse kliniske problemstillinger, opnår et højt sygeplejefagligt kompetenceniveau, kan påtage sig særligt ansvar og initiativ for patientforløb og kvalitet, videreudvikler kommunikative og pædagogiske kompetencer og kan indgå i kliniske pleje- og behandlingsteams.

Uddannelsen strækker sig over 1½ år, hvoraf 23 uger er teoretisk undervisning. De resterende 55 uger er klinisk uddannelse (inkl. 8 ugers ferie i alt). Det samlede forløb svarer til 60 ECTS-point¹.

1 uges teori svarer til 1,5 ECTS-point, og 1 uge i kliniske uddannelsesperioder svarer til ca. 0,5 ECTS-point.

2.0 Sygeplejerskens ansvars- og funktionsområde

Specialsygeplejersken i kræftsygepleje er ansvarlig for sin virksomhedsudøvelse i henhold til sin autorisation som sygeplejerske, jf. lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed.

2.1 Funktionsområdet for en specialuddannet sygeplejerske i kræftsygepleje omfatter

Klinisk sygepleje

- Til patienter med alle typer kræftsygdomme og i alle stadier af sygdomsforløbet
- Individuel støtte og vejledning i forhold til at fremme sundhed og forebygge følgevirkninger ved sygdom og behandling, herunder iværksætte rehabiliteringstiltag

Koordinering, tværfagligt og tværsektorielt samarbejde

- Tilrettelægge og koordinere udrednings- og behandlingsprogrammer i henhold til den fastlagte behandlingsplan
- Fremme og sikre kontinuitet og sammenhæng i det samlede patientforløb, herunder sikre at patienten og de pårørende informeres om, hvem der er ansvarlig for pleje- og behandlingsforløbet
- Fremme og sikre, at den samlede indsats tager udgangspunkt i patientens og de pårørendes ønsker og ressourcer
- Fremme et tværfagligt og tværsektorielt samarbejde om kræftpatienter

2.2 Kvalitetsudvikling og undervisning

- Iværksætte og deltage i udviklingsprojekter med fokus på den sygeplejefaglige indsats i relation til pleje og behandling af kræftpatienter, herunder at kunne forholde sig kritisk

---

¹ European Credit Transfer System

analyserende til ny viden på området og medvirke i forskningsprojekter og implementering af ny viden

- Medvirke til at fremme og sikre den sygeplejefaglige kvalitet i pleje- og behandlingsforløbene indenfor det pågældende område
- Medvirke ved uddannelse af sygeplejersker, herunder sygeplejersker, der skal uddannes til specialsygeplejersker i kræftsygepleje

3.0 Adgangsbetingelser

Optagelse på uddannelsen forudsætter

- eksamen i sygepleje på bachelorniveau eller
- eksamen i sygepleje og i videnskabsteori/-metode på diplomniveau,
- dansk autorisation som sygeplejerske,
- mindst 2 års klinisk erfaring fra ansættelse inden for et eller flere relevante områder, f.eks.
  - onkologi,
  - hæmatologi,
  - medicinske og kirurgiske afdelinger med et større grundlag af kræftpatienter,
  - stråleterapi,
  - palliation på institutionsniveau eller i primærsektoren,
  - kræftrehabilitering

og

- 1½-årig aftale med arbejdsgiveren om deltagelse i teoriundervisningen og om systematisk, superviseret og vejledt klinisk uddannelse.

4.0 Meritbestemmelser

Efter individuel vurdering kan der gives dispensation til afkortning af uddannelsen (merit) på baggrund af dokumenteret, anden relevant uddannelse.

Sygeplejersker, der har gennemført tidligere længerevarende efteruddannelse for onkologiske sygeplejersker, kan blive specialsygeplejersker ved at gennemgå et særligt tilrettelagt teoretisk forløb af tre ugers varighed, derefter udarbejde den afsluttende opgave og bestå den afsluttende eksamen

5.0 Uddannelsesinstitutioner

Den teoretiske uddannelse foregår to steder i landet; i Øst- og Vestdanmark.

I Østdanmark er uddannelsens teoretiske del knyttet til Sundhedsfaglig Videreuddannelse, Københavns Professionshøjskole.

I Vestdanmark er uddannelsens teoretiske del knyttet til Koncern HR, Center for Kompetenceudvikling, Region Midtjylland i Aarhus.

6.0 Struktur og overordnet indhold

Uddannelsen er opdelt i 3 uddannelsesafsnit med hver sit overordnede tema. De 3 afsnit består af såvel teoretisk undervisning som klinisk uddannelse. Teoriundervisningen er samlet i blokke og med enkelte undervisningsdage under den kliniske uddannelse. Den kliniske uddannelse foregår som udgangspunkt på ansættelsesstedet og med krav om praktik i andre afdelinger. Den uddannelsessøgende tilknyttes en klinisk vejleder på uddannelsesstedet.

Uddannelsen er opdelt i uger.

Uddannelsesafsnit 1				Uddannelsesafsnit 2			
Tema: Kræftsygeplejens grundlag				Tema: Pleje- og behandlingsforløb			
Teori 1A 5 uger	Klinisk uddannelsesperiode 8 uger	Teori 1B 5 uger	Klinisk uddannelsesperiode: 8 uger	Teori 2A 4 uger	Klinisk uddannelsesperiode 12 uger	Teori 2B 3 uger	Klinisk uddannelsesperiode 7 uger
26 uger inkl. ferie				26 uger inkl. Ferie			

Uddannelsesafsnit 3		
Tema: Dokumentation, kvalitetsudvikling og formidling		Afsluttende eksamensopgave 2 uger
Teori 3 4 uger	Klinisk uddannelsesperiode 20 uger	
24 uger inkl. ferie		

7.0 Tilrettelæggelse af den teoretiske del af uddannelsen

7.1 Pensum

Lister med obligatorisk litteratur udleveres i forbindelse med hver teoriperiode. Pensum ville kunne bestå af dansk-, svensk-, norsk- og engelsksproget litteratur. Der opgives ca. 4000 siders obligatorisk litteratur.

7.2 Undervisningsformer og metoder

Mål for såvel teoriperioder som kliniske uddannelsesperioder tager afsæt i Blooms, Simpsons og Kratwohls taksonomi, jf. bilag 1.

Teoriuddannelsen kan omfatte forelæsninger/klasseundervisning med eksempler fra klinisk praksis, digital læring og diskussioner, gruppearbejde, selvstudie, vejledning i opgaveskrivning, prøve og eksamen med tilhørende pensumkrav. Den uddannelsessøgende skal påregne forberedelse i form af selvstudie, litteraturlæsning, udarbejdelse af studieopgaver og søgning af materiale.

De uddannelsessøgende kobles på uddannelsesstedets elektroniske læringsplatform.

7.3 Underviserkvalifikationer

Underviserne på specialuddannelsen skal samlet set have et kvalifikationsniveau, der er højere end adgangsniveauet for uddannelsen. Ved kvalifikationsniveau forstås - ud over pædagogisk kompetence - dokumenteret teoretisk, faglig samt erhvervs- og/eller professionsmæssig kompetence.

7.4 Afvikling af obligatoriske opgaver, skriftlige prøver og afsluttende eksamen

Under uddannelsen afvikles 2 obligatoriske opgaver, der gennemgås og evalueres sammen med den kliniske vejleder og/eller underviser fra uddannelsesinstitutionen.

Uddannelsesafsnit 1 afsluttes med en prøve, der stilles af uddannelsesinstitutionen. Prøven er en skriftlig og individuel opgave, der tager udgangspunkt i en praksisbeskrivelse af eget sygeplejearbejde. Opgaven bedømmes bestået/ikke bestået ved intern censur.

Den afsluttende eksamen er individuel og omfatter udarbejdelse af en skriftlig opgave, der danner grundlag for en mundtlig eksamination. Den skriftlige opgave skal tage udgangspunkt i en

teoretisk eller praktisk problemstilling, som er relevant for specialsygeplejerskens funktionsområde.

Både den skriftlige og den mundtlige del af eksamen skal bestås. Eksamen bedømmes af en ekstern censor efter 7-skalaen². Beskrivelse af prøver/eksamener findes via bilagsfortegnelsen.

8.0 Tilrettelæggelse af den kliniske uddannelse

8.1 Krav og kriterier for godkendelse af afsnit som uddannelsessted

Der skal udarbejdes en plan for løbende evaluering af den kliniske uddannelse med udgangspunkt i målsætningen for de respektive kliniske uddannelsesperioder. Dette sker i samarbejde mellem den uddannelsesansvarlige, kliniske vejleder og kursisten.

Kriterier for godkendelse som klinisk uddannelsessted:

- Uddannelsesprogram for kursisten beskrives og skal indeholde
  - samarbejdsrelationer af betydning for kursisten,
  - patientkategorier og typiske patientforløb,
  - beskrivelse af afsnittets opgaver/behandlingstilbud,
  - rammer for vejledning og supervision,
  - muligheder for adgang til relevant litteratur, databasesøgning og lignende,
  - uddannelsesmappe (bilag 2) og anvendelse heraf,
  - læringsmiljø i afsnittet,
  - udviklings- og forskningsmæssige områder og -tiltag og
  - forventninger til kursisten om egen involvering i uddannelsesforløbet.
- Der skal foreligge et skriftligt introduktionsprogram (bilag 3), og praktikstedet har ansvar for, at introduktionsprogrammet gennemføres. Målgruppen for introduktionsprogrammet er kursister, der er i praktik fra andre afdelinger og primær/sekundær sektor.
- Kursistens ansættelsessted, hvor den første kliniske uddannelsesperiode afvikles, har i samarbejde med kursisten ansvar for, at der udarbejdes en skriftlig, individuel aftale vedrørende tilrettelæggelse af den samlede kliniske uddannelse på i alt 5 kliniske uddannelsesperioder:

2 kliniske uddannelsesperioder på hver 8 uger i uddannelsesafsnit 1

2 kliniske uddannelsesperioder på henholdsvis 12 og 7 uger i uddannelsesafsnit 2

1 klinisk uddannelsesperiode på 20 uger i uddannelsesafsnit 3

I første teoriperiode udarbejder kursisten et forslag til den samlede uddannelsesperiode med vejledning fra kursuslederen. Forslaget drøftes med den uddannelsesansvarlige sygeplejerske og afdelingssygeplejersken ved starten af første kliniske uddannelsesperiode i uddannelsesafsnit 1.

Dele af den kliniske uddannelse (minimum 4 uger) tilstræbes at foregå udenfor eget ansættelsessted. Kursisten og ansættelsesstedet tilrettelægger i samarbejde et forløb med inddragelse af andre praktiksteder, så kursistens indsigt i og forståelse for patientforløb på tværs af afdelinger og sektorer kvalificeres. Kursisten skal forholde sig reflektivt til eksempelvis:

- Klinikens inddragelse af omsorgsteori
- Ethiske perspektiver
- Patientforløb
- Læring og ledelse
- Kræftdiagnosen: Fokus på kræftsygdomme og behandlingsformer
- Komplementær og alternativ behandling

² Jf. Bekendtgørelse om specialuddannelsen i kræftsygepleje, BEK nr. 91 af 07/02/2008

Det skal tilstræbes, at kursisten kan følge udvalgte patienter over tid og på tværs af enheder og områder. I de kliniske uddannelsesperioder afsættes tid til 1 ugentlig studiedag, hvor kursisten for eksempel følger en patient til undersøgelser, behandling, andre sektorer m.v., eller hvor kursisten udfærdiger tilrettelagte, obligatoriske opgaver m.v.

Der skal foreligge en skriftlig vurdering af den kliniske uddannelsesperiode, som skal være gennemført tilfredsstillende. Vurderingen underskrives af kursist, klinisk vejleder og den uddannelsesansvarlige. Vurderingen sendes til uddannelsesinstitutionen, som opbevarer vurderingen med henblik på udstedelse af uddannelsesbevis ved uddannelsens afslutning.

8.2 Klinisk vejleder

Den kliniske vejleder har det daglige ansvar for gennemførelse af den kliniske uddannelsesperiode, herunder opgavevejledning.

I de kliniske perioder tilbyder den kliniske vejleder supervision og vejledning³ i pleje af kræftpatienter.

Det er et krav, at den kliniske vejleder som minimum har 3 ud af 4 følgende kvalifikationer:

- Er kyndig sygeplejerske inden for kræftsygepleje
- Har erfaring med opgavevejledning og opgaveskrivning
- Klinisk vejlederuddannelse - 1 modul på diplomniveau
- Specialuddannelsen i kræftsygepleje

8.3 Uddannelsesansvarlig sygeplejerske

Det bør tilstræbes, at uddannelsesstedet har ansat en uddannelsesansvarlig sygeplejerske. Ansvar for uddannelsesforløbet er et samarbejde mellem kursisten, den kliniske vejleder og den uddannelsesansvarlige.

Vælger afdelingen at udpege en uddannelsesansvarlig sygeplejerske, vil denne have det overordnede ansvar for afvikling af opgaver, prøver mm. og tilrettelæggelse af vejledningen på det kliniske uddannelsessted.

Det er et krav, at den uddannelsesansvarlige sygeplejerske

- har teoretisk indsigt i og erfaring med opgavevejledning og opgaveskrivning.

Det tilstræbes, at den uddannelsesansvarlige sygeplejerske

- har en relevant master- eller kandidatuddannelse.

Har uddannelsesstedet ikke en uddannelsesansvarlig sygeplejerske, er ledelsen forpligtet til at uddelegere opgaverne ovenfor til en anden relevant person.

8.4 Krav til kursisten

Kursisten udarbejder individuelle mål for den kliniske uddannelsesperiode sammen med den kliniske vejleder. Målene tager udgangspunkt i kursistens ressourcer, kompetencer og uddannelsesbehov, primære uddannelsessted, og hvor kursisten er i uddannelsesforløbet. De

³ Definition på supervision: "Supervision er en kontraktmæssig, tidsbestemt, støttende, igangsættende og fagligt kontrollerende proces, hvor en mere erfaren fagfælle hjælper en mindre erfaren fagfælle med at integrere faglige kundskaber og holdninger, således at fagfællen bliver bedre i stand til at agere i forhold til sit fags teorier" (Keiser, Lis og Mogens A. Lund: "Supervision og konsultation", 1996, 4. oplag, Munksgaard).
Definition på vejledning: "Vejlederen hjælper via samtaler den vejledte til at klarlægge sine problemer og forholde sig til konsekvenserne af mulige problemløsninger via refleksion, således at kursisten selv bliver i stand til at beslutte sig for problemløsning og handlinger knyttet dertil" ("Psykologisk Pædagogisk Ordbog", 2008, 16. udgave, Hans Reitzels Forlag).

opstillede mål skal være i overensstemmelse med uddannelsens mål for den kliniske uddannelsesperiode. Der anvendes en obligatorisk uddannelsesmappe hertil (bilag 2). Uddannelsesmappen udleveres og gennemgås i teori 1A og følger kursisten gennem hele uddannelsen. Der udfyldes en standpunktsbedømmelse for hver af de tre gennemførte, kliniske uddannelsesperioder, som videresendes til og opbevares af uddannelsesinstitutionen med henblik på udstedelse af uddannelsesbevis ved uddannelsens afslutning.

8.5 Fravær

Der kan højst accepteres

- 10 % fravær fra teoretisk undervisning
(ved længere fravær end 10% udarbejdes en mindre opgave)
- maksimalt 4 uger i alt fra klinisk uddannelse
(ved længere fravær forlænges den kliniske del af uddannelsen svarende til længden af fraværet.)

9.0 Uddannelsesafsnit 1 - kræftsygeplejens grundlag

Uddannelsesafsnit 1 består af 10 ugers teori og 16 ugers klinisk uddannelse.

Det overordnede mål for hele uddannelsesafsnit 1 er, at kursisten opnår viden om kræftpatientens særlige situation og reaktionsmønstre, etiske dilemmaer knyttet til det at få en livstruende sygdom, sygeplejeteorier og -begreber samt teorier og modeller for forebyggelse, sundhedsfremme og rehabilitering. Kursisten skal demonstrere at være i stand til at identificere etiske problemstillinger og dilemmaer, kunne analysere og reflektere patientsituationer og anvende relevant teori og metode i løsningen af kliniske, praktiske problemstillinger.

9.1 Uddannelsesafsnit 1A

9.1.1 Introduktion til uddannelsen

- Introduktion til uddannelsen
- Gensidig præsentation
- Studieteknik i praksis
- Grupprocesser – dannelse af studiegrupper

9.1.2 Kræftområdets kompleksitet og mangfoldighed

Mål

- Kursisten opnår en større forståelse for den behandlings- og plejemæssige udvikling, der har fundet sted indenfor kræftområdet såvel nationalt som internationalt med henblik på refleksion over de aktuelle udfordringer, muligheder og begrænsninger.
- Kursisten opnår indsigt i og forståelse for kræftområdets kompleksitet og mangfoldighed.
- Kursisten erhverver sig viden om relevante sygeplejeteorier med henblik på inddragelse af disse i kræftsygeplejen.
- Kursisten erhverver sig viden om forskellige videnskabsteoretiske tilgange og metoder med henblik på nuanceret anvendelse i praksis.
- Kursisten opnår viden om organisering af forskellige områder indenfor sundhedsområdet, f.eks. primær og sekundær sundhedstjeneste, hospice, privathospitaler etc.
- Kursisten får kendskab til struktur, kultur og værdier i organisationer, og hvordan det indvirker på ledelse af en organisation.

Indhold

- Kræft – en diagnose og et eksistentielt vendepunkt i livet
- Kræft og kræftsygepleje set i et historisk perspektiv
- Kræft og kræftsygepleje set i et aktuelt samfunds- og kulturperspektiv
- Nutidens og fremtidens kræftpatienter
- Organisering af kræftbehandling og kræftsygepleje i Danmark
- Teori-praksis relation, videnskab og etik set i kræftsygepleje

- Sygepleje i teori og praksis
- Kræftsygeplejens kendetegn
- Omsorgsbegrebet set i et historisk og samfundsmæssigt perspektiv
- Forskellige perspektiver på viden, og hvordan det influerer på kræftsygeplejen
  - Litteratursøgning
  - Kritisk litteraturlæsning/tekstanalyse
  - Kvalitativ/kvantitativ metode
  - Evidens og validitet
  - Skriftlig og mundtlig argumentation
- Etik - et altid tilstedeværende element i kræftbehandling og kræftsygepleje
- Sygeplejeteoriens anvendelsesmuligheder i kræftsygepleje

9.1.3 Kræftdiagnosen og dens forskellige betydninger

Mål

- Kursisten forstår og reflekterer over den måde, hvorpå kræftsygdommen griber ind i livet og forandrer såvel patientens som familiens liv, og den særlige betydning dette har for den enkelte.
- Kursisten kan vurdere og planlægge kræftsygepleje ud fra de forskellige betydninger, mennesker tillægger det at blive ramt af kræft.
- Kursisten øger sin forståelse for de forskellige måder, patient og pårørende mestrer de ændrede livsvilkår på.
- Kursisten forstår og reflekterer over betydningen af den pårørendes rolle, både som ressourceperson for patienten og som selvstændigt individ med egne støtte- og omsorgsbehov, herunder
  - Børns og unges opfattelse og reaktion på sygdom og død.

Indhold

- Kræftdiagnosen som et eksistentielt vendepunkt i livet og et varigt livsvilkår
- Når mennesker trues på livet – om reaktioner på kræftdiagnosen
  - Patientens oplevede lidelse (Illness - Disease)
  - Stressreaktioner
  - Tab, sorg og krise
  - Mestringsteori
- Kræft - en diagnose, der rammer hele familien, og som forandrer familiens hverdagsliv
  - Familiestrukturer og samlivsformer set i et sociologisk perspektiv
  - Hverdagsliv som begreb, og kræftsygdommens indflydelse på hverdagslivet
  - Arbejdsliv og kræftsygdommens indflydelse
- Kræft set i et aldersperspektiv – barn, ung, midaldrende og ældre
- Kræft set i et kønsperspektiv
- Kræft set i et kulturelt perspektiv
- At være pårørende til en kræftpatient
  - Netværkets betydning
  - Ægtefællens dobbeltposition
  - Børn og søskende som pårørende
  - Unge og sorg
  - Forældre til kræftsyge børn

9.2 Første obligatoriske opgave (problembaseret læring - PBL-opgave)

Opgaven gennemføres i løbet af teori 1A i uddannelsesafsnit 1. Opgaven er en gruppeopgave (en PBL-opgave), som skal gennemføres, for at kursisten kan indstilles til intern prøve efter 1. uddannelsesafsnit.

Opgavetema

- Kræftdiagnosens betydning for patienten, familien og familiens håndtering af situationen (bilag 4)

9.3 Mål for de kliniske uddannelsesperioder i uddannelsesafsnit 1A - 8 uger - og uddannelsesafsnit 1B

Målene nedenfor gælder for hele den kliniske uddannelsesperiode (uddannelsesafsnit 1A og 1B) på i alt 16 uger. Målene skal være nået, når de 16 ugers kliniske uddannelsesperiode i uddannelsesafsnit 1 er gennemført.

- Kursisten anvender sin erhvervede viden om kræftsygdomme, behandlingsformer, følger af sygdom og behandling hos patienterne, og kursisten kan redegøre for de faglige begrundelser, der ligger til grund for de valgte handlinger.
- Kursisten viser forståelse for og indlevelsesevne i kræftpatientens særlige situation og redegør for patientens reaktionsmønstre under inddragelse af relevante teorier, f.eks. mestring, krisereaktioner, stressreaktioner og kommunikation.
- Kursisten kan selvstændigt observere, planlægge, prioritere, udføre, evaluere og dokumentere den avancerede sygepleje til kræftpatienter i afsnittet og anvender i den forbindelse relevante sygepleje- og omsorgsteorier.
- Kursisten kan demonstrere sin evne til at identificere etiske problemstillinger og dilemmaer og inddrager relevant teori til at analysere, begrunde og redegøre for sine refleksioner vedrørende komplicerede patientsituationer.
- Kursisten inddrager patientens netværk i omsorg for patienten og anvender viden om livsformer og den ændrede livssituation til at styrke patientens og pårørendes evne til at håndtere den nye situation.
- Kursisten kan redegøre for den komplicerede kræftpatients almene og særlige behov og inddrager disse behov i forebyggende og sundhedsfremmende arbejde under hensyntagen til patientens værdier.
- Kursisten kan redegøre for de relevante love indenfor kræftområdet og vejleder selvstændigt patient og pårørende om forskellige muligheder i forbindelse med kræftsygdom, f.eks. psykologhjælp, plejeorlov, medicintilskud, patientforeninger m.v.

9.4 Uddannelsesafsnit 1B

9.4.1 Patientens og familiens møde med sundhedsvæsenet - sundhedsfremme, sundhedspædagogik og rehabilitering

Mål

- Kursisten forstår betydningen af relationerne mellem patient, pårørende og sundhedsprofessionelle, og at kursisten kan anvende forskellige samværsformer tilpasset situationen og det enkelte menneskes behov.
- Kursisten forstår de forskellige måder, patient og pårørende tilegner sig viden på og mestrer forandringer i livet, med henblik på at inddrage denne indsigt i dialogen med patienten samt i planlægning og gennemførelse af patientinformation og patientundervisning i hele patientforløbet.
- Kursisten opnår viden om rehabilitering som begreb og i praksis kan handle ud fra denne viden.
- Kursisten opnår forståelse for sundhedsfremme som en forudsætning for rehabilitering og kan handle ud fra denne forståelse.

Indhold

- Hvordan det opleves at blive afhængig af et institutionelt- og ekspertstyret system
- Relationen mellem patient, pårørende og sundhedsprofessionelle
- At blive set som et menneske med en kræftdiagnose – og ikke kun som en diagnose
- Kommunikation med kræftpatienter
- Kommunikation med og omsorg for de pårørende
- Forebyggelse, sundhedsfremme, behandling og rehabilitering – forståelse for og anvendelse af de forskellige begreber
- Sundhedspædagogik og den sundhedspædagogiske indsats
- Patientinformation - patientundervisning og metoder

9.4.2 Ethiske og juridiske problemstillinger i kræftsygeplejen - love, regler og tilbud

Mål

- Kursisten opnår viden om etik og kan argumentere med afsæt i denne viden i diskussioner.
- Kursisten inddrager etiske overvejelser i beslutningstagen
- Kursisten opnår viden om patientens rettigheder og det lovgrundlag, der ligger bag, og kritisk kan anvende denne viden i samarbejdet med patient og pårørende.

Indhold

- Etik – som begreb og i praksis
- Ethiske dilemmaer
- Etisk beslutningstagen
  - Sygeplejens grundlag for etisk handling
    - Patientrettigheder
    - Redskaber til etisk analyse

Ved afslutningen af uddannelsesafsnit 1 bruges 2-3 dage til første interne prøve.

9.5 Klinisk uddannelsesperiode 1B

Se mål for perioden under kliniske uddannelsesperioder 1A, som gælder den samlede kliniske uddannelsesperiode på 16 uger i uddannelsesafsnit 1.

9.6 Intern prøve ved afslutningen af uddannelsesafsnit 1 – praksisbeskrivelse ½ uge

Uddannelsesafsnit 1 afsluttes med en prøve, der stilles af uddannelsesinstitutionen. Prøven er en skriftlig, individuel opgave, som tager udgangspunkt i en praksisbeskrivelse fra eget sygeplejearbejde. Opgaven bedømmes bestået/ikke bestået ved intern censur ud fra de beskrevne kriterier for praksisbeskrivelse (bilag 5). Den uddannelsesansvarlige/kliniske vejleder på den kliniske uddannelsesperiode er eksaminator, og kursusleder fra uddannelsesinstitutionen er censor.

Opgaven udarbejdes i henhold til gældende tekniske retningslinjer (bilag 6). Opgaven må maksimum fylde 24.000 anslag svarende til ca. 10 sider.

10.0 Uddannelsesafsnit 2 - pleje og behandlingsforløb

Uddannelsesafsnit 2 består af 7 ugers teoriundervisning og 19 ugers klinisk uddannelse.

Det overordnede mål for uddannelsesafsnit 2 er, at kursisten opnår viden om og indsigt i kræftsygdomme, undersøgelsesmetoder, behandlingsprincipper samt rehabilitering og palliation. I uddannelsesafsnit 2 fokuseres på patientforløb og overgange. Kursisten demonstrerer at være i stand til at udføre og koordinere den planlagte behandling og den sygeplejefaglige indsats. Kursisten skal tillige demonstrere at kunne tage vare på de palliative sygeplejefaglige opgaver,

herunder formidle samarbejde mellem den primære og sekundære sundhedssektor og mellem aktørerne på området.

10.1 Uddannelsesafsnit 2A

10.1.1 Kræftsygdomme og behandlingsformer

Mål

- Kursisten har viden om og forståelse for forskellige hovedgrupper indenfor kræftsygdomme, årsager til opståen, undersøgelsesmetoder og behandling – såvel indenfor den kurative som den palliative kræftbehandling.
- Kursisten har forståelse for nyere behandlingsformer til kræftsygdomme.
- Kursisten kan analysere og vurdere plejen.

Indhold

- Udbredelse af kræftsygdomme
- Årsager til kræft
- Undersøgelse og diagnosticering af kræftsygdomme - hovedgrupperne
- Tumorpatologi
- Hæmatologiske sygdommes karakteristika
- Klinisk stadietopdeling
- Arvemæssige faktorer
- Forebyggelse
  - Screening, vaccination
- Behandlingsformer/-principper – kurative og palliative
- Nyere behandlingsformer til kræftsygdomme

10.1.2 Følger af sygdom og behandling

Mål

- Kursisten kan identificere, analysere og vurdere patientens situation med henblik på at forebygge komplekse, kliniske problemstillinger eller lindre følger, der opstår ved kræftsygdomme eller behandling.
- Kursisten kan analysere og vurdere de pårørendes situation.

Indhold

- Komplikationer i kræftbehandlingen
- Komplikationer i kræftsygdommen
- Akutte, onkologiske tilstande
- Senkomplikationer
- Komobiditetskonsekvenser for kræftbehandling
- Ernæringsproblematikker i forbindelse med kræftsygdom
- Gerontoonkologi

10.2 Mål for de kliniske uddannelsesperioder i uddannelsesafsnit 2A og uddannelsesafsnit 2B

Målene nedenfor gælder for hele den kliniske uddannelsesperiode (uddannelsesafsnit 2A og 2B) på i alt 16 uger. Målene skal være nået, når de 19 ugers klinisk uddannelsesperiode i Uddannelsesafsnit 2 er gennemført.

- Kursisten anvender sin viden om og indsigt i kræftsygdomme, behandlingsformer, undersøgelsesmetoder og behandlingsprincipper i mødet med patient og pårørende med henblik på at yde kvalificeret sygepleje og behandling.

- Kursisten tilrettelægger, gennemfører og koordinerer hensigtsmæssige patientforløb og skaber sikre overgange for patienten i samarbejdet mellem sektorer og samarbejder aktivt med de øvrige i det tværfaglige team.
- Kursisten kan selvstændigt varetage pleje og behandling af patientens følger af sygdom og behandling med udgangspunkt i patientens grundlæggende fysiske, psykiske, mentale og åndelige behov.
- Kursisten har kendskab til alternative behandlingsformer og er i stand til at kommunikere med patient og pårørende i krydsfeltet mellem medicinsk og alternativ behandling.
- Kursisten viser indsigt i og forståelse for de særlige problemstillinger, der er knyttet til børn som pårørende eller børn med kræft, herunder inddragelse af søskende og forældre.
- Kursisten erkender seksualitetens betydning for patienten og involverer sig i de overvejelser og problemer, det giver patienten.
- Kursisten har forståelse for begreber som kurativ og palliativ indsats og er i stand til at argumentere kvalificeret for, hvilken betydning det har for patienten.
- Kursisten involverer sig professionelt i patientens lidelse og død og tilgodeser de pårørendes behov.
- Kursisten er bevidst om egne reaktioner i rollen som professionel omsorgsudøver og engagerer sig med afsæt i patientens og de pårørendes værdier og holdninger.
- Kursisten har fokus på det tværfaglige samarbejde og tilgodeser patientens og de pårørendes ønsker og behov for den sidste tid.

10.3 Uddannelsesafsnit 2B

10.3.1 Komplementær og alternativ behandling

Mål

- Kursisten har viden om komplementære og alternative behandlingsformer og lovgivningen.
- Kursisten har forståelse for patienters valg af alternativ behandling.

Indhold

- Definitioner – former - forskning
- Årsager til, at patienter søger alternativ behandling
- Spændingsfelt mellem medicinsk behandling og alternativ behandling
- Eksisterende lovgivning på området
- Interaktioner

10.3.2 Kræftformer hos børn og unge - reaktioner, årsager, symptomer, behandling og prognose

Mål

- Kursisten har viden om og forståelse for kræftsygdomme og behandling relateret til børn og unge.
- Kursisten kan analysere og vurdere sygeplejen i relation til børn og unge.
- Kursisten kan analysere og vurdere de pårørendes situation.

Indhold

- Kræftsygdomme og behandlingsformer hos børn og unge
- Børns reaktioner på problemer i forhold til sygdom og behandling

- Børn/unge og døden
- Forældrereaktioner og problemer i forhold til børn og unge med kræft
- Søskendereaktioner
- Sygeplejeaspekter knyttet til børn og unge med kræft

10.3.3 Seksualitet og ændret kropsbillede

Mål

- Kursisten har forståelse for at anvende sin viden om de seksuelle dysfunktioner, der kan opstå i tilknytning til kræftsygdomme, forebyggelse af disse og løsningsmuligheder.
- Kursisten har forståelse for patientens ændrede kropsopfattelse og de symptomer, der kan opstå under behandlingen af kræftsygdommen.

Indhold

- Seksualitetens betydning i menneskers liv
- Ændret kropsbillede og seksuel identitet
- Sygeplejeaspekter knyttet til løsning af de specifikke behov/problemer

10.3.4 Palliativ indsats

Mål

- Kursisten kan analysere og vurdere behov for tidlig og sen palliativ indsats, herunder formidle samarbejde mellem primær og sekundær sundhedssektor og imellem aktørerne på området.
- Kursisten har indsigt i den række af muligheder, der er indenfor palliation.
- Kursisten har teori- og begrebsforståelse om døden og kan analysere og vurdere den sygeplejemæssige indsats ved terminal pleje.
- Kursisten kan analysere og vurdere de pårørendes situation i og efter det terminale forløb.
- Kursisten kan analysere og vurdere etiske dilemmaer i den palliative indsats og de sorgreaktioner, der forekommer hos patient og pårørende.

Indhold

- Gældende anbefalinger, retningslinjer og lovgrundlag indenfor palliation
- Handlinger i relation til lidelse, komplekse fysiske symptomer og forestående død
- Idealer, muligheder og etiske dilemmaer i den palliative indsats
- Reaktioner hos den professionelle omsorgsudøver
- Dødsprocessen – døden på institution og i eget hjem
- Pårørendes behov under og efter forløbet

10.3.5 Overgange, forløb og tværfagligt samarbejde - inkl. anden obligatoriske opgave

Mål

- Kursisten er i stand til at analysere og vurdere patientforløb, overgange og de administrative procedurer, der har relation til hele patientforløbet.
- Kursisten kan inddrage patienterfaringer i vurderingen.

Indhold

- Professionalitet, roller og funktioner i relation til overgange i patientforløb
- Tværfagligt og –sektorielt samarbejde
- Accelererede patientforløb
- Forløbskoordinatorens funktioner/roller
- Inddragelse af patienterfaringer

10.4 Anden obligatoriske opgave - synopsis

Synopsen gennemføres i slutningen af teori 2B. og er en skriftlig gruppeopgave, der skal gennemføres tilfredsstillende, for at kursisten kan indstilles til afsluttende eksamen. Problemstillingen kan tage udgangspunkt i en selvoplevet praksissituation eller i en teoretisk problemstilling.

I opgavens problemstilling skal indgå

- tværfagligt og – sektorielt samarbejde omkring patientforløb med udgangspunkt i den palliative indsats (bilag 7).

11.0 Uddannelsesafsnit 3 - dokumentation, kvalitetsudvikling og formidling - afsluttende opgave

Uddannelsesafsnit 3 består af 4 ugers teoriundervisning, 20 ugers klinisk uddannelse og 2 uger til afsluttende eksamensopgave.

Det overordnede mål for uddannelsesafsnit 3 er, at kursisten opnår viden om og forståelse for betydningen af at anvende dokumentation i klinisk praksis, og at kursisten har viden og forståelse for kvalitetsudvikling og kan gennemføre mindre kvalitetsudviklingsprojekter. Kursisten anvender sin viden om organisering af primær og sekundær sundhedsarbejde i det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde og er i sit arbejde opmærksom på de udfordringer, ledere på forskellige niveauer står i.

Kursisten demonstrerer indgående viden om pædagogiske teorier og metoder og anvender denne viden i planlægningen, tilrettelæggelsen, afviklingen og evalueringen af mindre undervisningsforløb for patienter og samarbejdspartnere.

11.1 Uddannelsesafsnit 3A

11.1.1 Kvalitetsudvikling og dokumentation

Mål

- Kursisten forstår betydningen af dokumentation i klinisk praksis og kan anvende denne kritisk i valg af handlinger.
- Kursisten forstår og kan anvende strategier og metoder til kvalitetsudvikling i sundhedsvæsenet.
- Kursisten kan redegøre for, hvordan kvalitetsudviklingstiltag afspejles i og påvirker praksis.

Indhold

- Den Danske Kvalitetsmodel (DDKM)
- Kvalitetsudviklingsprocesser med fokus på metode, redskaber og strategier
- Prioritering af og beslutning om kvalitetsudviklingsaktiviteter
- Forskning
  - Evidens og evidensbaseret praksis - validitet
- Implementering af nye tiltag
- Forskellige dokumentationsformål og niveauer
- Kvalitetsudvikling og kræftsygepleje
  - Eksempler på kvalitetsudvikling i kræftsygepleje
  - Good Clinical Practice (GCP)

11.1.2 Pædagogik og formidling

Mål

- Kursisten kan anvende viden om pædagogiske teorier og metoder og teoretisk redegøre for planlægningen, tilrettelæggelsen, afviklingen og evalueringen af lærings- og undervisningsforløb.
- Kursisten kan anvende viden om formidlingsteorier.
- Kursisten kan teoretisk redegøre for planlægning af uddannelsesstilbud og -forløb og gennemførelse af udviklingsprojekter.

Indhold

- Undervisningstilrettelæggelse og gennemførelse, herunder målsætning, valg af metode, indhold, materialevalg og evalueringsformer i forhold til patienter og personale
- Igangsætte, koordinere, monitorere og evaluere udviklingsarbejde inden for undervisning og formidling
- Vejlede kolleger i udvikling af deres faglige og fagdidaktiske viden og praksis
- Samarbejde med kolleger om afdelingens undervisningstilbud

11.1.3 Ledelse

Mål

- Kursisten har kendskab til lederes forskellige roller og til de ledelsesområder, lederen skal varetage.
- Kursisten har kendskab til den rolle og de eventuelle krydspres, ledere kan stå i, når der er forskellige forventninger til dem.
- Kursisten kender de muligheder og udfordringer, der ligger i det tværfaglige samarbejde set i et ledelsesperspektiv.

Indhold

- Lederroller, f.eks. interpersonelle roller, informationsroller og beslutningsroller
- Faglig ledelse, strategisk ledelse, administrativ ledelse, personale- og procesledelse
- Beslutningsgrundlag, beslutningstagen og konfliktløsning
- Ledelse, styring og strategier
- Samarbejdsmodeller og strategier i det tværfaglige samarbejde

11.1.4 Professionsudvikling

Mål

- Kursisten kan redegøre for professionsbegreber og har viden om og forståelse for den historiske udvikling af egen profession.
- Kursisten kan redegøre for, hvad det betyder at tilhøre en profession og hvilke muligheder og forpligtelser, der ligger i at varetage sygeplejerskeprofessionen.
- Kursisten kan anvende sin viden om kompetenceudvikling til at udvikle egne og andres kompetencer indenfor faget, særligt indenfor kræftområdet.
- Kursisten kan anvende sin viden om netværksetablering og -udvikling til at deltage i udvikling af kræftsygepleje lokalt, nationalt og internationalt.
- Kursisten viser sin bevidsthed om, hvordan fagidentitet kan anvendes i det tværfaglige samarbejde.

Indhold

- Begreberne profession og professionsudvikling
- Kompetenceudvikling i kræftsygepleje
- Etablering og brug af netværk i kræftsygepleje
- Udvikling af fagidentitet med henblik på at indgå i tværfagligt samarbejde med patient, netværk, frivillige, tværfaglige og tværsektorielle samarbejdspartnere med det formål at skabe helhed og sammenhæng.

11.2 Mål for den kliniske uddannelsesperiode i uddannelsesafsnit 3

I uddannelsesafsnit 3 planlægges 2-3 dages undervisning i opgaveskrivning for udarbejdelsen af den afsluttende opgave. Undervisningen varetages af uddannelsesinstitutionen (bilag 8).

Mål

- Kursisten anvender viden om og erfaring med dokumentation, patientsikkerhed, kvalitetsudvikling og kvalitetssikring til at medvirke til patientens sikkerhed og kvalitet i patientforløbet.
- Kursisten tilrettelægger, gennemfører og evaluerer undervisning for patienter og/eller personale med udgangspunkt i den enkeltes og grupperes forudsætninger. Kursisten tager udgangspunkt i sin viden om og erfaring med brug af pædagogiske teorier og metoder.
- Kursisten igangsætter, koordinerer, monitorerer og evaluerer vejlednings- og/eller undervisningsforløb.
- Kursisten reflekterer over afdelingens undervisnings- og informationstilbud.
- Kursisten anvender lovgrundlaget for udøvelsen af kræftsygepleje og sygepleje generelt og er i stand til at gennemskue, hvilke konsekvenser lovgivningen har for udøvelsen af professionen.
- Kursisten anvender sin viden om og erfaring med ledelse og organisering af primær og sekundær sundhedstjeneste til at indgå i samarbejdsrelationer med henblik på at sikre patienten et optimalt forløb, herunder kontinuitet, kvalitet og medindflydelse.
- Kursisten anvender sin indsigt i og forståelse for andre faggruppers fokus og viden til at styrke kvaliteten i patientforløbet.
- Kursisten medvirker til at kompetenceudvikle samarbejdspartnere indenfor kræftområdet.
- Kursisten medvirker til at etablere og videreudvikle netværk indenfor kræftområdet.

12.0 Afsluttende eksamen

Den afsluttende eksamen omfatter en skriftlig opgave, der kan udarbejdes individuelt eller gruppevis, og en efterfølgende individuel, mundtlig eksamination. Udgangspunktet for den skriftlige opgave skal være en klinisk problemstilling med relevans for specialsygeplejerskens funktionsområde.

Eksamen bedømmes af en ekstern censor efter 7-skalaen, jf. Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 262 af 20. marts 2007 om karakterskala og anden bedømmelse. Karakteren gives ud fra en samlet vurdering af den skriftlige opgave og den mundtlige eksamination.

Før kursisten kan påbegynde den afsluttende opgave, skal de 2 obligatoriske opgaver og de kliniske uddannelsesperioder være gennemført på tilfredsstillende måde og have bestået den interne prøve ved afslutningen af uddannelsesafsnit 1.

Den afsluttende opgave skal udarbejdes efter kriterierne for den afsluttende skriftlige opgave ved Specialuddannelsen i kræftsygepleje (bilag 8).

Kursisten kan indstilles til afsluttende eksamen i alt 3 gange. Sygeeksamen kan tilbydes.

Øvrige forhold, jf. Bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede videregående uddannelser, Bekendtgørelse nr. 1519 af 16/12/2013.

13.0 Orlovsbestemmelser

Orlov kan søges i en nærmere defineret periode. Uddannelsen skal dog være afsluttet senest 6 år efter påbegyndelse.

14.0 Uddannelsesbevis og titel

Der udstedes uddannelsesbevis på dansk og engelsk med titlen "Specialsygeplejerske i kræftsygepleje".

Kopi af uddannelsesbeviser opbevares i uddannelsesinstitutionerne efter gældende regler.

15.0 Referencer

Bekendtgørelser nr. 91 af 07/02/2008 om specialuddannelse i kræftsygepleje

Bekendtgørelse nr. 262 af 20/03/2007 om karakterskala og anden bedømmelse

Bekendtgørelse nr. 1519 af 16/12/2013 om Bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede videregående uddannelser

16.0 Bilag

Bilag 1	Blooms, Simpsons og Kratwohls taksonomi.....	20
Bilag 2	Uddannelsesmappe - portfolio.....	24
Bilag 3	Introduktionsprogram	29
Bilag 4	Første obligatoriske opgave - problembaseret læring (PBL-opgave)	30
Bilag 5	Praksisbeskrivelse - intern prøve ved afslutningen af uddannelsesafsnit 1.....	30
Bilag 6	Tekniske retningslinjer vedrørende opgaveskrivning	36
Bilag 7	Anden obligatoriske opgave - synopsis	39
Bilag 8	Afsluttende eksamen ved Specialuddannelsen i kræftsygepleje	42
Bilag 9	Eksamensklager og andre klager – sagsbehandling	46
Bilag 10	Censorformandskab	49
Bilag 11	Uddannelsens organisering	51
Bilag 12	Merit	52
Bilag 13	Kvalitetsudviklingsprojekt	523

Bilag 1 Blooms, Simpsons og Kratwohls taksonomi

Bilag 1

Blooms kognitive taksonomi, Simpsons psykomotoriske taksonomi og Kratwohls affektive taksonomi

Der anvendes i specialuddannelsen i kræftsygepleje følgende tre taksonomiværdier, som kursisten kompetencevurderes ud fra:

1. Blooms kognitive taksonomi

Kognitive mål omfatter intellektuel viden og mentale færdigheder og procedurer (Dolin, J. 2006)
Der er 6 niveauer.

2. Simpsons psykomotoriske taksonomi

Psykomotoriske mål omhandler fysiske færdigheder. Det, der kan iagttages hos den lærende (Dolin, J., 2006)
Der er 5 niveauer.

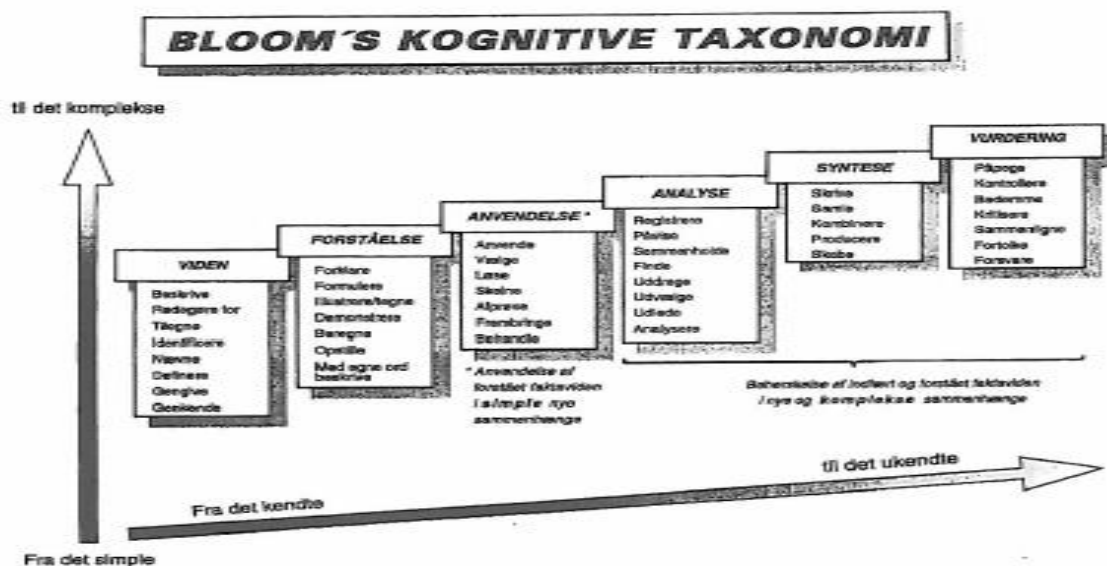
3. Krathwohls affektive taksonomi

Affektive mål, drejer sig om udvikling i holdninger og følelser, som knytter sig til det, der skal læres. Udviklingen går fra en relativ neutral reaktion til et stærkere, personligt funderet engagement (Dolin, J., 2006)
Der er 5 niveauer.

Se de efterfølgende billedillustrationer.

Kilde: Region Sjælland, Næstved Sygehus. Klinisk undervisningsplan for sygeplejestuderende ved Næstved Sygehus udarbejdet af ansvarlige kliniske undervisere og uddannelseskonsulent, september 2008.

1. Bloom's kognitive faksonomi*

* Anderson, L. et al. A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives. 2001. 302 s., Wesley Longman, Inc.

ISBN: 0-8013-1893-X

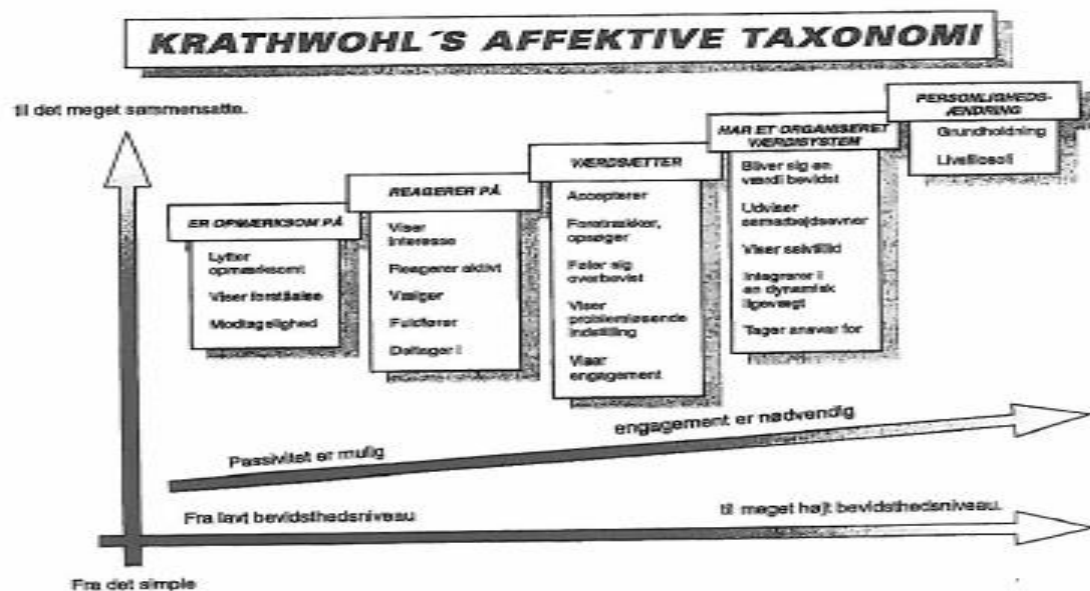
Bloom, B.; Krathwohl, D. et al.: Taxonomy of educational objectives: the classification of educational goals. Handbook I: Cognitive Domain. 1975. 2 bd. David McKay Company, Inc. New York.

ISBN: 0-679-30293-3

Krathwohl, D.; Bloom, B.; Masia, B.: Taxonomy of educational objectives: the classification of educational goals. Handbook II: Affective Domain. 1956. 2 bd. David McKay Company, Inc. New York.

ISBN: 0-679-30210-7

III. Krathwohl's affektive taksonomi⁷

⁷Anderson, L. et al: A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives. 2001. 302 s., Wesley Longman, Inc.

ISBN: 0-8013-1903-X

Bloom, B.; Krathwohl, D. et al: Taxonomy of educational objectives: the classification of educational goals. Handbook I: Cognitive Domain. 1975. 2 bd. David McKay Company, Inc. New York.

ISBN: 0-679-30289-3

Krathwohl, D.; Bloom, B.; Masie B.: Taxonomy of educational objectives: the classification of educational goals. Handbook II: Affective Domain. 1956. 2 bd. David McKay Company, Inc. New York.

ISBN: 0-679-30210-7

Kompetencevurdering

Vi har udvalgt de kompetencer, der er nødvendige at besidde indenfor sygeplejen, for at kunne leve op til uddannelsens målsætning for den færdiguddannede sygeplejerske.

I: Blooms taksonomi = Viden	II: Simpsons taksonomi = Psymotorisk (handling)	III: Kratwohls taksonomi = Affektiv (holdning)
<p>1: Viden 2: Forståelse 3: Anvendelse 4: Analyse 5: Syntese 6: Vurdering</p>	<p>1: lagttage 2: Parathed 3: Styret udfoldelse 4: Udførelse med vane præg 5: Komplicerede færdigheder</p>	<p>1: Er opmærksom på 2: Reagerer på 3: Værdsætter 4: Har et organiseret værdisystem 5: Personlighedsændring</p>

Bilag 2 Uddannelsesmappe - portfolio

1.0 Præsentation og formål

Uddannelsesmappen er et arbejdsredskab, der kan hjælpe dig til at holde fast i eventuelle problemstillinger, så du kan kombinere teori og praksis.

Formålet med uddannelsesmappen er, at du gradvis får mulighed for at udvikle dine kvalifikationer og kompetencer med henblik på at kunne opfylde de krav, der stilles til en sygeplejerske med specialuddannelse i kræftsygepleje.

Uddannelsesmappen tilhører dig, og du er ansvarlig for at ajourføre den. Du skal selv sørge for at indsætte relevante bilag fra forventnings-, midtvejs- og slutsamtaler. Derudover skal du løbende skrive dine personlige refleksioner ned og drøfte dem med relevante vejledere i klinikken og på det teoretiske uddannelsessted. I uddannelsesmappen skal du også indsætte dine faglige og personlige mål for de kliniske uddannelsesperioder.

Du må ikke indsætte personfølsomme oplysninger i uddannelsesmappen. Din uddannelsesmappe er personlig, men ikke privat.

2.0 Introduktion til uddannelsesmappen

Som baggrund for uddannelsen og uddannelsesmappen ligger et læringssyn, der ser læring både som en proces og et produkt. Læring som proces sker, når erkendelse udvikles gennem omdannelse af det oplevede. Læring som produkt viser sig ved nye færdigheder, kundskaber og forandringer.

I uddannelsesmappen får du mulighed for at synliggøre dine overvejelser vedrørende det daglige arbejde. For eksempel ved at nedskrive situationer, hvor du undrer dig, eller situationer, hvor det har været vanskeligt for dig. Derefter kan du reflektere over din interaktion med de øvrige, der var til stede. Du kan også reflektere over din egen læring og nedskrive refleksionerne.

Uddannelsesmappen er et middel til at skabe klarhed over egen tænkning og læring, idet der her gives mulighed for at sætte ord på egen læring og egne handlinger.

3.0 Forventningssamtale

En forventningssamtale er en tydeliggørelse af planlægningen af den respektive kliniske uddannelsesperiode i afdelingen, og kursisten er ansvarlig for at beskrive mål for personlig og faglig udvikling. Forventningssamtalen skal følges op af en midtvejsamtalen.

Forventningssamtalen afholdes senest 1. uge i afdelingen.

Deltagere Kursist og klinisk vejleder

Varighed Ca. 1 time

Indhold

- Afklaring af kursistens forudsætninger/forventninger
- Afklaring af afsnittets forventninger til kursisten
- Afklaring til hvilke(n) læringsmetode (r), der fungerer bedst for kursisten

Kursisten har i uddannelsesmappen skriftligt formuleret individuelle mål og forventninger for udbyttet af forløbet ud fra egne ressourcer og de mål, der ligger for den pågældende kliniske uddannelsesperiode.

Den kliniske uddannelsesperiodes indhold, mål og forventninger gennemgås mundtligt og prioriteres. Aftaler skrives på arket om forventningssamtale. Originalen opbevares af kursisten. Den kliniske vejleder opbevarer en kopi.

4.0 Midtvejssamtale

Midtvejssamtale afholdes, hvor kliniske uddannelsesperioder er længere end 4 uger. Samtalen har fokus på opfølgning af forventningssamtalen og beskrivelsen af en plan for det videre forløb. Samtalen afholdes midtvejs i den kliniske uddannelsesperiode.

Deltagere Kursist og klinisk vejleder
Varighed Ca. 1 time

Indhold

Midtvejssamtalen relateres til forventningssamtale, individuel målbeskrivelse og planlægning af opfølgende vejledning.

- Hvad er nået, og hvordan er det gået?
- Hvor er kursisten i forløbet?
- Vurdering af de aftalte læringsmål. Skal der ændres/fornyes?
- Planlægning af den resterende del af forløbet i afdelingen, eventuelt med nye målbeskrivelser.

Midtvejssamtalen dokumenteres, og originalen opbevares af kursisten. Den kliniske vejleder opbevarer en kopi.

5.0 Standpunktsbedømmelse

Formålet er at vurdere, om målene beskrevet i uddannelsesordningen er opfyldt tilfredsstillende. Samtalen afholdes i sidste uge af den kliniske uddannelsesperiode i det enkelte uddannelsesafsnit.

Deltagere Kursist og klinisk vejleder
Varighed Ca. 1 time

Både kursisten og den kliniske vejleder har ansvar for at forberede sig ud fra de foregående samtaler og målene for den enkelte kliniske uddannelsesperiode.

Indhold

Med afsætning i målene for den enkelte kliniske uddannelsesperiode beskrives, i hvilken grad kursisten har opfyldt målene, som er beskrevet i forventningssamtalen.

Spørgsmålene nedenfor er tænkt som en hjælp til vurderingen af kursistens kliniske uddannelsesperiode.

- Beskriv en situation, hvor dit arbejde "satte sig spor". Hvilken virkning havde din indsats på den eller de mennesker, du havde med at gøre? Hvad var din egen rolle i den sammenhæng?
- Nævn med stikord, hvad du synes, er det vigtigste, du har lært i den forløbne periode.
- Er der specielle oplevelser, der har haft positiv indvirkning på din opfattelse af specialet? Og hvilke?
- Nævn et problem eller en vanskelighed, som du er stødt på i den forløbne periode.
- Hvad er din umiddelbare forklaring på problemets opståen og udvikling?
- Hvad kunne der gøres for at løse problemet, og hvad blev der gjort?
- Hvilken opgave, synes du, har været vanskeligst at arbejde med? Og hvorfor?
- Hvilken oplevelse har gjort størst indtryk på dig?
- Hvordan var den vejledning, du fik? Hvordan blev den praktiseret? Hvordan kan den blive bedre? Hvordan har du kunnet bruge din vejleder?
- Har du spørgsmål af videnskabelig art, som er relevante for dig at stille i relation til dit fortsatte uddannelsesforløb til specialsygeplejerske i kræftsygepleje?
- Hvordan kommer du videre i din uddannelse? Hvordan vil du planlægge den næste periode? Hvilken hjælp har du brug for? Hvordan vil du bruge dine kolleger og andre?

Kopi af en underskrevet standpunktsbedømmelse sendes til uddannelsesstedet.

Forventningssamtale	
Kursistens navn	
Klinisk vejleder	
Uddannelsesansvarlig	
Afsnit	Afdeling
Klinisk uddannelsesperiode (navn) og varighed	
Samtalen afholdt den (dato og år)	
Næste samtale afholdt til den (dato og år)	
Dato og underskrift – kursist	Dato og underskrift – vejleder

Midtvejssamtale	
Kursistens navn	
Klinisk vejleder	
Uddannelsesansvarlig	
Afsnit	Afdeling
Klinisk uddannelsesperiode (navn) og varighed	
Samtalen afholdt den (dato og år)	
Næste samtale afholdt til den (dato og år)	
Dato og underskrift – kursist	Dato og underskrift – vejleder

Slutevaluering af den kliniske uddannelsesperiode	
Kursistens navn	
Klinisk vejleder	
Uddannelsesansvarlig	
Afsnit	Afdeling
Klinisk uddannelsesperiode (navn) og varighed	
Samtalen afholdt den (dato og år)	
Næste samtale afholdt til den (dato og år)	
<p>Det samlede resultat ved den afsluttende evaluering</p> <p>På tilfredsstillende vis På ikke tilfredsstillende vis</p>	
Dato og underskrift – kursist	
Dato og underskrift – vejleder	Dato og underskrift - uddannelsesansvarlig

Bilag 3 Introduktionsprogram

Det er ofte en stor omvæltning at skulle starte som kursist på en specialuddannelse, og rollen er anderledes og ny. Når kursisten er i praktik i en *anden afdeling*, er kollegerne nye, arbejdsopgaverne er anderledes, og kulturen er anderledes.

Introduktionsprogrammet sendes til kursisten allerede inden første arbejdsdag, f.eks. 1 uges tid før start. Den tidlige fremsendelse medvirker til at sikre en tryk og effektiv start på det nye samarbejde.

Introduktionsprogrammet er først og fremmest en plan for kursistens første tid i afdelingen. Planen beskriver, hvilke opgaver kursisten skal arbejde med, og hvornår kursisten bliver introduceret til dem og af hvem.

Indhold i introduktionsprogrammet til ekstern praktik

Introduktionsprogram til ekstern praktik udarbejdes kun til praktikophold på minimum 1 uge. Det er en god idé at udarbejde programmet detaljeret for den første uges tid og mere overordnet for de næste uger.

Introduktionsprogrammet skal indeholde beskrivelse af

- arbejdsstedet generelt,
- ledelsesmæssige og organisatoriske forhold,
- samarbejdsrelationer tværfagligt og tværsektorielt,
- patient – og borgerkategorier, plejeformer, personalesammensætning,
- praktiske forhold vedrørende indretning, brand, hjertestop, og syge-rask melding,
- patientforløb med fokus på patientovergange på tværs af afsnit, afdelinger og sektorer og
- relevante kliniske problemstillinger i forhold en specialuddannet sygeplejerskes kerneområder,

Sygeplejefaglige forhold

- Patientforløb/patientsituationer/patientfænomener
- Sygeplejefaglige opgaver
- Udviklings – og forskningsområder, herunder udviklings – og forskningstiltag
- Dokumentation og kvalitetsudvikling

- uddannelsesmæssige forhold,
- lærings – og studiemiljø og
- vejlednings- og supervisionstilbud.

Bilag 4 – revideret april 2021

Første obligatoriske opgave - problembaseret læring (PBL-opgave)

Opgaven gennemføres i løbet af teori 1A i uddannelsesafsnit 1. Opgaven er en gruppeopgave, som skal gennemføres, for at kursisten kan indstilles til intern prøve efter uddannelsesafsnit 1.

Formål med første obligatoriske opgave

Opgavens formål er at kursisten:

- opnår forståelse for hvorledes teoretisk viden fra teori 1A kan inddrages i en PBL-opgave.
- kan redegøre for og anvende principperne i litteratursøgning
- anvender sine teoretiske kompetencer fra modulet til bearbejdning af en patientsituation fra praksis

Mål

- kursisten udvælger og argumenterer for en sygeplejefaglig problemstilling vedrørende kræftsygeplejens grundlag med inddragelse af praksis-, udviklings- og forskningsbaseret viden.
- kursisten reflekterer over patient-/sygeplejerskerelationen med inddragelse af praksis-, udviklings- og forskningsbaseret viden.
- kursisten argumenterer for søgning, valg og anvendelse af viden, der præsenteres.
- kursisten reflekterer med udgangspunkt i den sygeplejefaglige problemstilling over sammenhænge, årsager og konsekvenser for patienten og dennes familie/pårørende.
- kursisten argumenterer for relevante sygeplejeinterventioner med inddragelse af praksis-, udviklings- og forskningsbaseret viden.

Hvad er problembaseret læring - PBL?

I anvendelse af PBL- metoden indgår der gruppearbejde, hvor man i fællesskab identificerer, analyserer og løser sygeplejefaglige problemstillinger. I processen indgår der at udføre en systematisk litteratursøgning.

PBL-metoden

Det essentielle i PBL-metoden er:

- at stimulere til kreativ tænkning med henblik på at åbne muligheder for nye perspektiver
- at formulere en eller flere problemstillinger ud fra en beskrivelse af en virkelig hændelse (her en patientsituation)
- at aktualisere den viden, man allerede har om problemstillingen(erne), og identificere behov for mere viden for at kunne belyse denne/disse
- at man ved selvstudie på en systematisk måde søger supplerende viden,
- at man sammen i gruppen præsenterer resultatet af selvstudiet, kommer med potentielle løsningsforslag samt drøfter den nye viden i forhold til problemstillingen.

Der arbejdes i grupper, som består af max. 9 personer. Der indgår en vejleder, som faciliterer læringsprocessen.

PBL-metoden gennemgår 7 trin (se skema på side 3). Gruppen mødes 2 gange og hvert møde varer ca. 2 timer og ved det første møde arbejder man med trin 1-5. Trin 6 er selvstudie. Ved det sidste møde gennemgås og diskuteres det lærte (trin 7).

Grundregler for PBL-opgaven

- Det er obligatorisk at deltage i PBL-opgaven. PBL-metoden bygger i høj grad på, at gruppen fungerer som en arbejdsgruppe, hvilket forudsætter, at alle er til stede. Fravær accepteres kun ved sygdom o. lign. Ved sygdom laves et skriftligt produkt i stedet for.
- Punktlighed – Hvis man kommer for sent, forstyrres gruppens arbejde.
- Gruppen skal følge metoden, dvs. "de 7 trin". Hopper man over nogle af trinene, fungerer metoden ikke som forventet.
- Gruppemedlemmerne skal "tænke højt". Hvis nogle "holder igen" med deres tanker eller viden, bliver gruppearbejdet ikke effektivt.
- Gruppen skal vælge en problemstilling, som interesserer gruppen, også selvom den synes at ligge udenfor kursusbeskrivelsen.
- I selvstudierne (trin 6) mellem møderne kan det være relevant for gruppemedlemmerne at fordybe sig yderligere ved at gå udenfor de angivne rammer.
- Gruppen skal være klar til at vurdere sin arbejds måde. Under hele processen skal gruppen stille sig spørgsmål og diskutere: Arbejder vi effektivt? Lærer vi det, vi skal? Hvad hjælper os? Hvad hindrer os?

Fysiske rammer/forudsætninger

Der kræves et lokale, hvor gruppen kan arbejde uden forstyrrelser. Der skal være et bord at sidde rundt om, sådan at medlemmerne kan have bøger, papir o. lign. liggende fremme. Der skal være en tavle i rummet.

Fremgangsmåde for PBL-opgaven – de 7 trin

Trin	Fremgangsmåde	Vejleder
0	<p>Indledningsfase.</p> <p>Gruppen præsenterer sig for hinanden.</p> <p>Rammerne for fremgangsmåden og forventninger til hinanden drøftes.</p> <p>Hver gruppedeltager vil på skift præsentere en patientsituation.</p> <p>En af deltagerne fra gruppen vælges til at være sekretær og skriver ned</p>	<p>Vejleder vil være en underviser med kompetencer indenfor PBL-metoden.</p> <p>Vejleder informerer om PBL, formål, indhold, proces og metode.</p> <p>Med henblik på afklaring af spørgsmål inviterer vejleder til en dialog om rammer og forventninger til fremgangsmåden samt facilitatorens rolle</p>
1	<p>Alle medlemmer af gruppen beskriver en patientsituation. Alle har læst hinandens beskrivelser og en af situationerne udvælges af gruppen til videre bearbejdning.</p>	<p>Vejleder sikrer sig, at alle kender patientsituationen indgående og kan snakke om den i samme "sprog".</p> <p>Vejleder åbner op for en fælles brainstorming</p>

2	<p>Fælles brainstorming.</p> <p>Gruppens viden og tanker om situationen aktiveres.</p> <p>I fællesskab byder alle ind med idéer, tanker, antagelser etc. Den ene idé er ligeså god som den anden, og der må gerne bygges videre på andres idéer.</p> <p>Alle mulige sammenhænge, forklaringer, perspektiver og løsningsforslag stilles ukritisk frem. Her trækkes på tidligere viden og erfaringer. Alle spørger ind til hinandens udsagn.</p> <p>Når tavsheden breder sig i gruppen, er brainstorm fasen forbi.</p> <p>Nøgleordene fra brainstormen noteres på tavle.</p>	<p>Vejleder opsummerer sammen med gruppen i forhold til det, de kom frem til i diskussionen i form af hovedpunkter eller nøgleord.</p>
3	<p>Kritisk gennemgang, hvor nøgleordene sorteres og tematiseres. Gruppen finder kategorier, sammenhænge og strukturer. Til sidst formuleres en eller flere problemstillinger, der noteres på tavlen.</p>	<p>Gruppen har ansvar for at sortere og tematisere nøgleordene. Vejleders opgave er at vejlede i forhold til problemstillingen(erne) som danner grundlag for den videre analyse.</p>
4	<p>En eller to af problemstillingerne formuleres som spørgsmål og udvælges til videre bearbejdning.</p> <p>Den enkelte sammenfatter med vejleder det videre arbejde. Der præciseres, hvordan den enkelte vil belyse spørgsmålet.</p> <p>Alle deltagers fordybelses områder skrives på tavlen.</p>	<p>Vejleder sikrer, at alles interesser bliver hørt.</p>

5	<p align="center">Selvstudiefasen Der kan søges, læses, øves i praksis, tales med patienter, pårørende, personale (litteratursøgning skal indgå) Gruppen mødes igen efter 1 uge</p>	
6	<p>Gruppen samles efter selvstudiefasen for at diskutere problemstillingen med den viden, der er indsamlet i selvstudiefasen.</p> <p>Gruppen diskuterer, hvordan den viden, holdninger og de færdigheder, som gruppen har erhvervet sig i forhold til den konkrete problemstilling kan anvendes i lignende situationer.</p> <p>Arbejdet kan føre til nye problemstillinger, som gruppen ønsker at arbejde videre med.</p>	<p>Vejleder skal her være opmærksom på: Hvordan blev den nye viden indhentet? Fra kolleger, patienter, andre kilder? Hvordan fandt man frem til evidensbaseret viden? Hvordan vurderer man kilderne? Er de valide, overfladiske, mangelfulde, vanskelige, nye, gamle, repræsentative etc.</p> <p>Vejleder opsummerer i hvilken grad videns indhentningen har bidraget til nye forståelser, færdigheder og kompetence for gruppen.</p>
7 10 min. feed - back	<p>PBL-opgaven afsluttes ved at deltagerne evaluerer forløbet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluering op imod formålet med PBL-processen. • Evaluering af egen og andres indsats. <p>Se tilbage, se frem - 5 minutters ro til at skrive eller tegne ens tanker</p>	

Bilag 5 – revideret april 2021

1. interne prøve – Praksisbeskrivelse.

Prøven gennemføres ved afslutningen af uddannelsesafsnit 1. Prøven er individuel og består af en skriftlig opgave og en mundtlig drøftelse. Prøven tager udgangspunkt i en praksisbeskrivelse⁴ fra egen sygeplejepsiksis.

Prøven bedømmes bestået/ikke bestået ved intern censur og er en samlet bedømmelse ud fra det skriftlige produkt og den mundtlige drøftelse.

Formål med 1. interne prøve er:

At kursisten:

- demonstrerer, at hun/han kan reflektere over en selvvalgt praksissituation
- opnår forståelse for, hvad en analyse er og kan analysere en udvalgt problemstilling
- anvender sine teoretiske kompetencer fra modulet til bearbejdning af en praksissituation

Mål med 1. interne prøve:

- At kursisten beskriver en selvvalgt praksisbeskrivelse, som har relevans for sygeplejen til mennesker med kræft,
- At kursisten har udvalgt en problemstilling i praksisbeskrivelsen og har argumenteret for relevansen af denne
- At kursisten har analyseret problemstillingen ved hjælp af relevant litteratur og argumenteret for valg af litteratur
- At kursisten har forholdt sig kritisk til egen praksisbeskrivelse og valg af litteratur.

Indhold

- Praksisbeskrivelse
Beskriv en situation fra praksis, som har gjort indtryk. Nedskriv situationen, som den huskes, herunder også i hvilken sammenhæng situationen opstod.
- Identifikation af problemstilling(er)
Beskriv problemstillingen(erne), der udspringer af praksisbeskrivelsen. Udvælg efterfølgende en problemstilling til videre bearbejdelse og begrund hvorfor det netop er denne, der vælges.

---

⁴ En praksisbeskrivelse er en konkret beskrivelse af en selvvalgt, selvoplevet og afgrænset situation fra sygeplejens praksis. I sygeplejen anvendes praksisbeskrivelser med et pædagogisk sigte for at problematisere, reflektere og teoretisere over en given problemstilling.

Den kundskab, der træder frem i en praksisbeskrivelse, er praksiskundskab. Praksiskundskab er knyttet til konkrete situationer i sygeplejen. Situationerne er unikke, fulde af variationer, ofte uklare, mangetydige, komplekse og konfliktfyldte. Det unikke opstår ved, at enhver situation er ny for de tilstedeværende, uanset om det handler om en relation mellem en patient og en sygeplejerske eller et møde mellem en sygeplejerske og én eller flere andre samarbejdspartnere.

Enhver situation kan belyses via teoretisk kundskab, som er karakteriseret ved at være abstrakt og generel.

Teoretiske kundskaber er handlingsvejledende for sygeplejersken i "alle situationer på et hvert tidspunkt". Teori er nødvendig for at sygeplejersken kan indgå som en kvalificeret samarbejdspartner, men kan som følge af situationernes særegenhed ikke erstatte praksiskundskab.

- Præsentation af litteratur og analyse

Den valgte problemstilling belyses ved hjælp af litteratur. Begrund valget af litteratur.

Problemstillingen analyseres med den valgte litteratur.

Analysen afsluttes med en kritisk vurdering af den valgte litteratur samt en kort konklusion.

- Perspektivering

Hvad kan analysen anvendes til? Er der andre muligheder, der skal udforskes og hvad skal der arbejdes med fremover?

Udarbejdelse, aflevering og censurering

Kursisten udarbejder praksisbeskrivelsen i den kliniske uddannelsesperiode efter teori 1B, og der afsættes 2 dage i den kliniske periode 1B til udarbejdelse af opgaven. Desuden anbefales det, at den ugentlige studiedag også anvendes til udarbejdelse af opgaven.

Der gives 1 times vejledning til opgaven.

Den skriftlige opgave afleveres på uddannelsesinstitutionens elektroniske platform på en nærmere fastsat dato.

Den uddannelsesansvarlige sygeplejerske/kliniske vejleder fra klinikken yder vejledning til opgaven. Er det kliniske uddannelsessted ikke organiseret med en uddannelsesansvarlig, kan det kliniske uddannelsessted udpege en anden, egnet vejleder for kursisten. Hvor det ikke er muligt, træffes en særlig aftale med kursusleder på uddannelsesinstitutionen.

Den skriftlige opgave udarbejdes i henhold til gældende tekniske retningslinjer og skal minimum fylde 5 sider og maksimum 10 sider, eksklusiv bilag (2400 anslag pr. side).

Anvendt litteratur skal være på minimum 150 sider.

Den mundtlige drøftelse af opgaven finder sted en uge efter aflevering. Drøftelsen foregår i kursistens egen afdeling.

Der er afsat 25 minutter til den mundtlige drøftelse. Kursisten har de første 5 minutter til eget oplæg. Der er 10 minutter til votering efter drøftelsen.

1. interne prøve vurderes bestået/ikke bestået og er en samlet vurdering af det skriftlige opgave og den mundtlige drøftelse. Den uddannelsesansvarlige/klinisk vejleder eller dennes stedfortræder er eksaminator, og kursuslederen fra uddannelsesinstitutionen er censor.

Ved ikke-bestået, se gældende eksamensregler i bilag 9.

Kursuslederen udarbejder en skriftlig tilbagemelding på den skriftlige opgave.

Referencer:

- Wackerhausen, Steen (2008) "Erfaringsrum, handlingsbåren kundskab og refleksion" I: *Refleksion i praksis – Skriftserie*, nr. 1, s. 3-21.
- Bekendtgørelse om specialuddannelsen i kræftsygepleje, BEK nr. 91 af 07/02/2008 Gældende

Bilag 6 Tekniske retningslinjer vedrørende opgaveskrivning

Hensigten med tekniske retningslinjer er at angive redaktionelle krav i forbindelse med udarbejdelse af opgaver. Det vigtigste i opgaven er indholdet. Det er dog af betydning for læsevenligheden og forståelsen, at indholdet er logisk opbygget og formuleret i et klart og forståeligt sprog.

Format

Opgavens format	Standard A4
Anslag	2400 anslag pr. side, inkl. mellemrum
Skrifttype	Verdana
Skriftstørrelse	10
Linjeafstand	1½

I opgavekriterierne for de enkelte opgaver og prøver er opgivet, hvor stort opgavens omfang må være. Antallet af anslag i opgaven skal fremgå på forsiden. Det maksimale anslag er eksklusiv forside, indholdsfortegnelse, resumé, bilag og litteraturliste. Tekst udover det tilladte omfang vil ikke blive medtaget i bedømmelsen af opgaven.

Opgavens opbygning

Opgaven indledes med en forside uden sideangivelse, se eksempel side 42. På de næste sider følger indholdsfortegnelse og resumé. Derefter begynder de egentlige tekstsider.

Referencer

I det omfang der gøres brug af andre forfatters arbejde, hvad enten det drejer sig om et teoretisk materiale, undersøgelsesresultater eller statistisk materiale, skal der i teksten henvises til disse referencer. Det skal derfor klart fremgå, hvad der er referat af en andens arbejde, hvad der forholder sig tolkende til en andens arbejde, og hvad der er resultatet af egen tankevirksomhed. Der skal anvendes en anerkendt standard for litteraturhenvisninger, f.eks. Harvard- eller Vancouversystemet, og den valgte standard skal anvendes konsekvent gennem hele opgaven.

Citater i teksten

Ved brug af citater skal det udover referencen også angives sidetal. Citatet skrives i kursiv, og hvis citatet er på mere end 3 linjer, skrives det med enkelt linjeafstand, indrykkes på siden og skrives i skriftstørrelse 9. Citater er direkte afskrift fra den citerede bog/artikel mv., dvs. der citeres på originalsproget. Udelades noget tekst i et citat, markeres det med [...] eller (...). Begynder eller afsluttes citatet midt i en sætning, sættes 3 prikker først/sidst i citatet.

Noter

Noter ses som uddybende kommentarer. Opgaven skal kunne læses, forstås og bedømmes uafhængigt af noterne. Noterne nummereres og kan placeres som fodnote på de enkelte sider eller som slutnoter i et særligt afsnit indsat umiddelbart før litteraturlisten.

Figurer og tabeller

Figurer og tabeller anvendes til at tydeliggøre og uddybe teksten på en anskuelig måde og ikke til at erstatte teksten. Figurer og tabeller kan placeres som bilag, med mindre de har en væsentlig betydning for forståelsen af teksten. Uanset om figurer eller tabeller indgår i teksten eller som bilag, skal de kommenteres i teksten. Hver illustration forsynes med en overskrift, der er dækkende for indholdet. Illustrationerne nummereres fortløbende, figur 1, tabel 1 osv. referencen anføres under illustrationen.

Forkortelser

Forkortelser bør som hovedregel benyttes sparsomt, idet mange og mindre kendte eller selvopfundne forkortelser vanskeliggør læsningen.

Forkortelser, der indgår i almindeligt sprogbrug og fagterminologi, kan anvendes i teksten, såsom osv., evt., dvs., f.eks., BT, resp., etc..

Ligeledes kan forkortelser, som læseren må formodes at være fortrolig med, anvendes. For eksempel: "WHO" (World Health Organization), "DSR" (Dansk Sygeplejeråd). Disse forkortelser skrives helt ud første gang, de anvendes, og forkortes de efterfølgende gange.

Sideangivelse

Siderne nummereres med undtagelse af titelblad, indholdsfortegnelse og resumé.

Sidenummereringen omfatter tekstsider, litteraturliste og bilagsfortegnelse.

Ved beregning af opgavens omfang medregnes alene tekstsider.

Litteraturliste

Når man i sin tekst refererer til andres værker, skal der bagerst i opgaven laves en oversigt over disse. Oversigten skal indeholde alle de bøger, artikler og afhandlinger osv., der henvises til i teksten og kun disse. Der anvendes mange betegnelser for en sådan oversigt, f.eks. litteraturhenvisninger, anvendt litteratur, referenceliste, litteraturliste og kilder. Alle er lige korrekte, og i denne sammenhæng er valgt "litteraturliste".

Formålet med en litteraturliste er blandt andet at give læseren mulighed for hurtig orientering om forfatterens empiriske og teoretiske grundlag og være en indgang til læserens egen mulige litteratursøgning på området.

Listen skal opstilles efter den valgte reference-standard, f.eks. alfabetisk, hvis der anvendes Harvard-systemet, og numerisk, hvis der anvendes Vancouver-systemet.

Litteraturlisten kan omfatte:

- Bøger og bogafsnit
- Tidsskriftartikler
- Upubliceret materiale (henvises til opgaver eller andet materiale, som ikke er udgivet på et forlag, skal det klart fremgå, at det er upubliceret, samt hvorfra det kan fremskaffes)
- Love, bekendtgørelser og cirkulærer (Der anføres nummer, navn og benævnelse)
- Oplysninger hentet fra Internettet (Dokumentets navn og netadressen skrives på litteraturlisten med dato på, pga. internettets hurtige opdatering af publikationerne.)

Bilagsfortegnelse

Som bilag anvendes normalt materiale, der ikke umiddelbart er nødvendigt for at forstå teksten, men som underbygger eller illustrerer teksten, f.eks. spørgeskemaer, statistiske oversigter og lignende. Et bilag skal være anvendt i teksten, og der skal være anført henvisning på bilaget, også når det er udarbejdet af opgaveløseren. De fremmede kilder skal være omfattet af litteraturlisten.

Bilag skal have en overskrift og nummereres. Hvis et bilag er på mere end 1 side, anføres både bilagsnummer og sidetal. Der skal henvises til bilaget på tekstsiden. Bilag opføres i kronologisk rækkefølge i en bilagsfortegnelse, som indsættes i opgaven efter litteraturlisten og foran bilag. Som bilag kan medtages tabeller, figurer, skemaer o. lign. Til dokumentation af opgaveteksten. Generelt bør antallet af bilag begrænses til et minimum, og opgaven skal være forståelig uden bilag.

Aflevering

Opgaven fremsendes/uploads i word- eller pdf-fil på uddannelsesinstitutionens intranet indenfor den aftalte tidsfrist.

Eksempel på forside – revideret april 2021

Uddannelsens navn og kursusudbyder
Holdnummer og årgang
Måned og år for udarbejdelse af opgaven
Anslag
Forfatter/-e

Ansættelsessted
Vejleder/-e på opgaven

Opgavens titel (titlen skal også fremgå engelsk)

Denne opgave er udtryk for
forfatterens egne synspunkter og
deles ikke nødvendigvis af uddannelsesstedet.
Kopiering og anden gengivelse af opgaven, eller dele af den er kun
tilladt med forfatterens tilladelse
jf. gældende dansk lov om ophavsret.

Bilag 7 – revideret april 2021

Anden obligatoriske opgave – synopsis

Opgaven gennemføres i slutningen af teori 2B i uddannelsesafsnit 2. Opgaven er en skriftlig gruppeopgave, en synopsis⁵, der uddybes mundtligt, og som skal gennemføres tilfredsstillende, for at kursisten kan indstilles til den afsluttende eksamen.

Hvad er en synopsis?

- En synopsis er en tekst, der ikke kan stå alene, da det er en udvidet disposition for et skriftligt oplæg der anvendes i forbindelse med en mundtlig fremlæggelse⁶.
- En synopsis skal indeholde tilstrækkelige informationer, for at man kan forstå den mundtlige fremlæggelse.

Dette betyder:

- at indholdet i en synopsis, kan tages op i den mundtlige fremlæggelse og drøftelse.
- at indholdet i en synopsis skal svare til de kvalitetskrav og kriterier, der er for den pågældende opgave.
- at litteraturhenvisninger skal indgå som argumentation og dokumentation i en synopsis. Det gælder også det indhold, der behandles i den mundtlige fremlæggelse

Tema for synopsis

Fokus er den palliative indsats i et patientforløb for at sikre patienten en faglig kvalificeret sygepleje og behandling.

Formål med anden obligatoriske opgave

2. obligatoriske opgave skal vise:

- at kursisten opnår teoretisk viden indenfor emnerne i uddannelsesafsnit 2A og 2B med særlig fokus på det palliative forløb og nedenstående mål.
- anvender sine teoretiske kompetencer fra modulet til udarbejdelse af en synopsis.

Mål

- kursisten udvælger en sygeplejefaglig problemstilling fra et palliativt patientforløb.
- kursisten reflekterer over og argumenterer for den valgte problemstilling samt mulige sammenhænge, årsager og konsekvenser for sygeplejen til patienten og dennes familie/pårørende med inddragelse af praksis-, udviklings- og forskningsbaseret viden.
- kursisten begrunder og argumenterer for litteratursøgningen, valg og anvendelse af litteratur samt analysemetode, der anvendes i synopsis.
- kursisten argumenterer for relevante sygeplejeinterventioner med inddragelse af praksis-, udviklings- og forskningsbaseret viden.

Kriterier for opgaven

Opgaven består af en skriftlig og en mundtlig del. Den skriftlige fremstilling danner grundlag for den mundtlige fremlæggelse. Synopsen udarbejdes i grupper á 2-4 kursister, der sammensættes efter interesseområde og i samarbejde med kursusleder.

⁵ Ordet synopsis stammer fra græsk og betyder sammenskuen. Opsi betyder syn på græsk. (Dansk Fremmedordbog, 2008)

⁶ Hedelund, Lis og Peter Stray Jørgensen: "Mundtlig eksamen med skriftlige materiale/synopsis". Forlaget Samfundslitteratur, 2007

Kriterier for indhold

1. Beskrivelse af problemstillingen og dennes relevans for kræftsygepleje
2. Problemformulering
3. Metode
4. Analyse
5. Resultater

1-3 Udarbejdes skriftligt.
4-5 Præsenteres mundtligt.

Den skriftlige del – synopsis - punkt 1-3

Synopsen tager udgangspunkt i en klinisk problemstilling, hvor det palliative forløb er i fokus. Synopsen skal indeholde:

Beskrivelse af problemstillingen relateret til den palliative indsats

Der redegøres for de sygeplejefaglige problemstillinger, argumenteres og dokumenteres for problemets relevans og omfang ved hjælp af belæg fra bl.a. kliniske forskningsresultater, litteratur etc. Problemstillingen(erne) skal føre frem til en relevant og afgrænset problemformulering.

Problemformulering

Kan formuleres som:

- et eller flere spørgsmål du vil besvare
- en eller flere fænomener/udsagn du vil belyse/analysere
- en eller flere påstande (teser) du vil undersøge

(Rienecker, L. & Jørgensen, P. S. 2017, s.109-113)

Metode

Der redegøres for den valgte metode til undersøgelse af problemformuleringen (litteraturstudie). Litteratursøgningsstrategi beskrives.

Det argumenteres for relevansen af den valgte litteratur samt analysemetode i forhold til den valgte problemformulering.

Kursisterne har 5 dage til at udarbejde synopsen på teori 2B, og der ydes 2 lektioners vejledning til hver gruppe.

Synopsen må maksimalt fylde 6 tekstsider, ekskl. bilag og skal udarbejdes efter tekniske retningslinjer (bilag 6).

Anvendt litteratur skal minimum være 200 sider.

Opgaven uploades på uddannelsesstedernes elektroniske uddannelses-portal.

Den mundtlige del – pkt. 4 og 5

Den mundtlige præsentation tager udgangspunkt i den skriftlige synopsis samt analysen af den valgte problemformulering

Udover præsentation af det skriftlige produkt og analysen, lægges der vægt på, at kursisterne:

- lægger op til diskussion på baggrund af deres analyse og resultatet af denne,
- tager begrundet og selvstændig stilling i diskussionen,
- forholder sig konstruktivt kritisk til den valgte problemstilling og analysen af denne,

- at alle i gruppen præsenterer et oplæg og har et fælles ansvar for den efterfølgende diskussion.

Der er afsat 30 minutter til den mundtlige fremlæggelse i hver gruppe inklusiv diskussion med tilhørerne.

Den mundtlige fremlæggelse ligger på den sidste kursusdag på teori 2B.

Grupperne præsenterer deres besvarelser for holdet, som sammen med kursusleder fungerer som refleksionspartnere.

Kursusleder udarbejder efterfølgende en skriftlig tilbagemelding til hver gruppe, på henholdsvis den skriftlige og mundtlige del.

Bilag 8 - revideret april 2021

Afsluttende eksamen ved Specialuddannelsen i kræftsygepleje

Kriterier og rammer for udarbejdelse og aflevering af den afsluttende opgave

Den afsluttende eksamen omfatter en skriftlig opgave, som kan udarbejdes individuelt eller i grupper på 2-3 kursister. Den skriftlige opgave danner grundlag for en individuel mundtlig eksamination. Den skriftlige opgave skal tage udgangspunkt i en klinisk problemstilling af relevans for specialsygeplejerskens funktionsområde inden for kræftområdet.

Både den skriftlige og den mundtlige del af eksamen skal bestås. Kursistens præstation bedømmes af en ekstern censor efter 7-skalaen, jf. Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr.262 af 20. marts 2007 om karakterskala og anden bedømmelse.

For at kunne få bedømt den afsluttende opgave er det en forudsætning, at kursisten har gennemført de to obligatoriske opgaver tilfredsstillende og bestået den interne prøve ved afslutningen af uddannelsesafsnit 1 samt gennemført de kliniske perioder tilfredsstillende. Opgaven skal udarbejdes efter tekniske retningslinjer for den afsluttende skriftlige opgave ved Specialuddannelsen i kræftsygepleje (bilag 6).

Kursisten skal i samarbejde med uddannelsesleder for Koncern HR, Center for Kompetenceudvikling, Region Midtjylland eller Institut for Sundhedsfaglig Efter- og Videreuddannelse, Københavns Professionshøjskole, aftale tidspunkt for udarbejdelse af opgaven.

Til kursisten ydes der 2 timers vejledning pr. opgave i forbindelse med udarbejdelse af den afsluttende skriftlige opgave. Udarbejdes opgaven i en gruppe, gives yderligere 1 times vejledning pr. kursist. Det forventes, at vejlederen ud over konfrontationstid bruger 3 timer på forberedelse af vejledningen.

Der gives 2 uger til udarbejdelse af opgaven.

Formål med den afsluttende opgave

Formålet med opgaven er:

- at kursisten demonstrerer evne til, selvstændigt at bearbejde en sygeplejefaglig problemstilling, inden for et relevant område af kræftsygeplejen.
- at kursisten argumenterer for, hvilken metode, der anvendes samt demonstrerer færdigheder i at kunne analysere, diskutere, konkludere og perspektivere i relation til en sygeplejefaglig problemstilling

Krav til opgavens indhold

- Indledning
- Problembeskrivelse
- Problemformulering
- Metode
- Præsentation og analyse af artikel/litteratur/teori
- Diskussion
- Konklusion
- Perspektivering
- Resumé

Indhold

I opgaven henvises til referencer på i alt 400 siders relevant litteratur og udarbejdes i henhold til gældende tekniske retningslinjer (bilag 6). Opgaven skal fylde minimum 15 sider og maksimum 20 sider (2.400 anslag pr. side). Udarbejdes opgaven gruppevis, øges krav om sideantal med 5 sider ekstra pr. kursist.

Krav til dispositionen i opgaven

1. Indledning

Kort præsentation af baggrunden for den valgte sygeplejefaglige problemstilling inden for kræftsygeplejen.

2. Problembeskrivelse

De sygeplejefaglige problemstillinger, som skal være grundlaget for opgaven, udfoldes. Der redegøres for de valgte sygeplejefaglige problemstillinger, argumenteres og dokumenteres for problemets relevans og omfang ved hjælp af belæg fra bl.a. forskningsresultater, litteratur etc. Den indledende litteratursøgning beskrives i metodeafsnittet.

Problemstillingen(erne) afgrænses og der udledes en relevant problemformulering.

3. Problemformulering

En problemformulering kan formuleres som:

et eller flere spørgsmål du vil besvare
en eller flere fænomener/udsagn du vil belyse/analysere
en eller flere påstande (teser) du vil undersøge

(Rienecker, L. & Jørgensen, P. S. 2017, s.109-113)

Det kan være en fordel at indlede sin problemformulering med et hv-ord.

4. Metode

En systematisk fremgangsmåde, hvormed den valgte problemformulering bearbejdes.

Problemformuleringen kan bearbejdes ved hjælp af forskellige metoder, eksempelvis:

Litteraturstudie (den anvendte søgestrategi beskrives)
Interview
Spørgeskema
Audit
etc.

Den valgte metode præsenteres og der argumenteres for, hvorfor denne er relevant for at kunne besvare problemformuleringen.

5. Præsentation og analyse af den valgte empiri/teori

I analysen undersøges og bearbejdes problemformuleringen ved hjælp af den teori og empiri, der er valgt.

Analysen danner grundlag for at kunne vurdere, diskutere, konkludere og evt. perspektivere i forhold til bearbejdningen af problemformuleringen.

6. Diskussion

I diskussionen diskuteres og vurderes analysens resultater gennem inddragelse af relevant teori og empiri. Diskussionen afsluttes med at forholde sig kritisk til den valgte empiri, teori og metode.

7. Konklusion

I konklusionen svares der på problemformuleringen på baggrund af resultaterne fra analysen og diskussionen. Der må ikke komme nye oplysninger i konklusionsafsnittet.

8. Perspektivering

Perspektiveringen breder opgavens konklusion ud. Hvad kan opgavens resultater bruges til? Er der andre muligheder, der skal udforskes, og hvad kan der arbejdes videre med fremover?

9. Resumé

Resuméet skal sammenfatte processen i opgaven; problemstilling, metode, analyse, diskussion og konklusion. Resumeet må maksimum fylde 1.800 anslag (ca. 300 ord) og skrives først, når opgaven er lavet færdig. I opgaven skal resuméet placeres lige efter forsiden (inden indholdsfortegnelsen). Resuméet tæller derfor ikke med i det samlede antal anslag/sider i opgaven.

Opgaven afsluttes med en litteraturliste. Se de tekniske retningslinjer i bilag 6.

Kriterier for aflevering af opgaven

Opgaven afleveres 3 uger før uddannelsen afsluttes ved den mundtlige eksamen.

Opgaven afleveres/uploads i en elektronisk udgave på uddannelsesstedets kursistnet, og uddannelseslederen kvitterer for modtagelsen.

Indgår der i opgaven data om patienter, praktiksteder og personalemedlemmer eller andre fortrolige oplysninger, skal disse anonymiseres og behandles etisk forsvarligt.

Afleveres opgaven ikke inden for den aftalte frist, betragtes dette som værende 1. forsøg/ikke bestået opgave, jf. § 13 i Bekendtgørelse nr. 91, Bekendtgørelse om specialuddannelsen i kræftsygepleje af 21. februar 2008.

Mundtlig eksamen

Den skriftlige opgave forsvares mundtligt senest 3 uger efter opgaven er afleveret. Der er afsat 30 minutter til den mundtlige eksamination, hvoraf kursisten har de første 5 minutter til et selvvalgt mundtligt oplæg.

Kriterier for bedømmelse af opgaven

Opgaven skal opfylde kriterierne for den afsluttende opgave i forbindelse med Specialuddannelsen i kræftsygepleje og skal følge de tekniske retningslinjer (bilag 6).

Den mundtlige eksamination gennemføres med ekstern censur og bedømmes efter 7-skalaen. Der gives én samlet karakter for den skriftlige og den mundtlige præstation.

Ved uenighed mellem censor og eksaminator, er censors bedømmelse afgørende. Censor vedlægger en skriftlig, udførlig begrundelse for vurdering af opgaven.

Bestås eksamen ikke, kan kursisten efter bearbejdelse indlevere opgaven igen til bedømmelse, eller en ny opgave kan udarbejdes indenfor 3 måneder. Udarbejdes der ikke en revideret eller ny opgave inden for de 3 måneder, ophører kursistens mulighed for at opnå Specialuddannelsen i kræftsygepleje.

Kursisten kan indstilles til den afsluttende eksamen i alt 3 gange. Sygeeksamen kan tilbydes, hvis der foreligger en lægeerklæring. Bedømmelse og censurering af afsluttende skriftlige opgave kan maksimum ske 3 gange.

Når afsluttende eksamen er bestået, udsteder uddannelsesinstitutionen et uddannelsesbevis på dansk og engelsk for uddannelsens gennemførelse, jf. § 14 i Bekendtgørelse om Specialuddannelsen i kræftsygepleje.

Retningslinjer vedrørende klage/anke over afgørelser truffet af uddannelsesinstitutionen i forbindelse med afsluttende opgave

Klager over afgørelse vedrørende afsluttende eksamen kan indbringes for Specialuddannelsesrådet senest 2 uger, efter at klageren er blevet bekendtgjort med afgørelsen. Klager over afgørelse truffet af Specialuddannelsesrådet kan indbringes for Sundhedsstyrelsen senest 2 uger, efter at klageren er blevet bekendtgjort med afgørelsen (se endvidere bilag 9).

Referencer:

1. Rienecker, Lotte; Jørgensen, Peter Stray: "Den gode opgave". Samfundslitteratur, 2. udgave 2008.
2. Andersen, Inger B; Matzen, Peter: "Evidensbaseret Medicin", Gads Forlag 2005, 1. udgave, 1. oplag.

Bilag 9 Eksamensklager og andre klager – sagsbehandling

Bekendtgørelse nr. 91 af 07/02/2008 om Specialuddannelse i kræftsygepleje, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, udgøre grundlaget for denne vejledning.

Eksamensregler

Kursisten har ret til i alt 3 eksamensforsøg ved samtlige prøver og eksamener på Specialuddannelsen i kræftsygepleje.

Mobiltelefoner eller andet elektrisk udstyr skal være slukket i eksamenslokalet. Kursisterne skal under uddannelsen og eksamenerne efterleve principperne for god opførsel, herunder at man for eksempel ikke forfalsker, plagierer, fortier eller lignende for at vildlede om egen indsats og i øvrigt overholde de regler om eksamener, der fremgår af den til enhver tid gældende eksamensbekendtgørelse, pt. BEK nr. 1016 af 24/08/2010. Bortvisning fra eksamen kan ske i tilfælde, hvor der konstateres eksamenssnyd/overtrædelse af eksamensregler. Bortvisning fra eksamen indebærer, at kursisten har brugt et eksamensforsøg ved sin tilmelding til den pågældende eksamen, men ikke får bedømt sin eksamensopgave eller får en allerede givet karakter annulleret.

Forlænget eksamenstid kan tildeles, hvis kursisten modtager støtte efter lov om specialpædagogisk støtte ved videregående uddannelser. Aftaler herom træffes senest 3 uger inden eksamen med uddannelseslederen.

Kursisten er automatisk tilmeldt alle interne og eksterne prøver og eksamener, der er udmeldt for det respektive specialuddannelseshold. Ved syge- eller reeksamen har kursisten ansvaret for skriftligt at tilmelde sig til prøven/eksamen hos uddannelseslederen. Ønsker kursisten at framelde sig eksamenen, skal dette ske skriftligt til uddannelseslederen senest 3 uger før den udmeldte eksamensdato.

Er kursisten på grund af sygdom forhindret i at deltage i eller fuldføre en eksamen, kan uddannelsesstedet give tilladelse til forsinket framelding, reeksamination og/eller forlængelse af afleveringsfristen.

Ved sygdom skal fraværet dokumenteres med en lægeerklæring. Lægeerklæringen skal dække dagen/perioden for eksamenen, og den skal være udstedt efter personlig henvendelse til lægen samme på eksamensdatoen/afleveringsdatoen. Ansøgning og lægeerklæring skal sendes til uddannelsesstedet senest 1 uge efter eksamens- eller afleveringsdagen. Pensum ved syge- eller reeksamination er det gældende pensum på reeksaminationstidspunktet.

Bedømmelse af den afsluttende eksamen foretages efter reglerne i 7-trins skalaen (Bekendtgørelse nr. 262 af 20/03/2007 om karakterskala og anden bedømmelse).

Klagevejledning

Klager over afgørelse vedrørende den afsluttende eksamen kan indbringes for det lokale klageudvalg i henholdsvis Øst- og Vestdanmark.

Oplever en kursist på Specialuddannelsen i kræftsygepleje en fejl eller en uretfærdig bedømmelse til den afsluttende eksamen, har vedkommende ret til en opfølgende samtale om sagen med uddannelseslederen. Hvis der efterfølgende fortsat er behov for yderligere sagsbehandling, har kursisten mulighed for, at indsende en skriftlig klage.

En klagesag kan vedrøre:

- eksaminationsgrundlaget, f.eks. forhold til uddannelsens mål og krav,
- eksamensforløbet og/eller
- bedømmelsen.

Klagen skal stiles til formanden i enten det øst- eller vstdanske uddannelsesråd.

Klagen skal sendes til den respektive uddannelsesleder på enten Professionshøjskolen Metropol eller Center for Kompetenceudvikling, hvor specialuddannelsen afvikles. Klagen skal være modtaget på uddannelsesinstitutionen senest 2 uger efter eksamensdatoen. Ved udsædvanlige forhold kan der dispenseres for fristen på de 2 uger, f.eks. ved egen længerevarende, dokumenterede sygdom.

Klagen skal være **skriftlig** og **begrundet**. Der skal anføres navn, CPR-nummer og studienummer. Der skal vedlægges en kopi af opgavekriterierne og en kopi af egen opgavebesvarelse.

Behandling af klagen

Uddannelseslederen videregiver klagen til videre sagsbehandling hos formanden i det respektive uddannelsesråd i Øst- eller Vestdanmark samt eksaminator og censor fra den pågældende eksamination. Formanden for uddannelsesrådet i Øst- eller Vestdanmark samler kommentarerne fra censor og eksaminator og har en frist på 2 uger til at komme med en samlet skriftlig udtalelse.

Når klageren har modtaget bedømmernes udtalelser, har vedkommende herefter 1 uge til at kommenterer bedømmernes udtalelser.

Formanden for det øst- eller vstdanske uddannelsesråd afgør klagesagen på baggrund af bedømmernes udtalelser og klagerens eventuelle skriftlige kommentarer.

Afgørelsen er skriftlig og kan resultere i:

1. Tilsagn om ny bedømmelse. En ny bedømmelse kan resultere i højere, samme eller lavere karakter.
2. Tilbud om omprøve. Det vil typisk ske, hvis klagen vedrører eksaminationsgrundlaget eller eksamensforløbet, og hvis klagen findes berettiget. Her gives efterfølgende en ny karakter, som kan være højere, samme eller lavere.
3. At der ikke gives medhold i klagen.

Hvis kursisten får tilbudt omprøve, tæller den ikke som ét af de 3 eksamensforsøg. Der vil i så fald være tale om en ny eksamen.

Hvis kursisten har deltaget i en gruppeeksamensopgave med individuel bedømmelse, skal alle implicerede kursister klage individuelt.

Klager over afgørelser truffet af uddannelsesinstitutionerne eller de kliniske uddannelsessteder kan indbringes for specialuddannelsesrådet senest 2 uger efter at klageren er gjort bekendt med afgørelsen (Jvf. §18 Bekendtgørelse nr. 91 af 7. februar 2008).

Klager over afgørelse truffet af specialuddannelsesrådet kan indbringes for Sundhedsstyrelsen senest 2 uger efter at klageren er gjort bekendt med afgørelsen. Sundhedsstyrelsens afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed (Jvf. §19 Bekendtgørelse nr. 91 af 7. februar 2008).

Anke

Hvis klagen bliver afvist, eller kursisten ikke er enig med resultatet af afgørelsen, kan afgørelsen ankes. Anken skal være skriftlig og begrundet.

Anken stiles til formanden i Det Landsdækkende Specialuddannelsesråd.

Anken sendes til uddannelseslederen i enten Øst- eller Vestdanmark. Anken skal være modtaget af uddannelseslederen senest 2 uger, efter afgørelsen på klagen er modtaget.

Formanden for Det Landsdækkende Specialuddannelsesråd nedsætter et ankenævn bestående af 4 medlemmer; et medlem fra Det Landsdækkende Råd, en censor, en underviser og en tidligere kursist fra Specialuddannelsen i kræftsygepleje.

Afgørelsen er skriftligt begrundet og kan resultere i:

1. Tilbud om ny bedømmelse med nye bedømmere. En bedømmelse kan resultere i højere, samme eller lavere karakter.
2. Tilbud om omprøve med nye bedømmere. Kan resultere i højere, samme eller lavere karakter.
3. At der ikke gives medhold i klagen.

Hvis kursisten tilbydes omprøve, tæller det ikke som ét af de 3 forsøg.

Ankenævnet meddeler sin afgørelse til formanden for Det Landsdækkende Specialuddannelsesråd senest 2 måneder, efter anken er modtaget. Formanden sender den endelig afgørelse til kursisten og den respektive uddannelsesinstitution.

Ankenævnets faglige afgørelse kan ikke ankes yderligere.

Bilag 10 Censorformandsskab

Funktionsbeskrivelse for censorformanden – Specialuddannelsen i kræftsygepleje

Opgaver

- Rekruttere censorer og genbeskikke censorerne hvert 4. år
- Samarbejde med censorsekretariatet i forbindelse med censurering af opgaver ved den afsluttende eksamen på Specialuddannelsen i kræftsygepleje og ved ændringer i censorstaben⁷
- Gennemgå censorrapporterne og orientere Det Landsdækkende Specialuddannelsesråd om tilbagemeldingerne
- Deltage ved møder i Det Landsdækkende Specialuddannelsesråd (2 gange om året i henholdsvis Aarhus og København)
- Arrangere eventuelle temadage for censorerne

Kvalifikationskrav til censorformanden

- Gerne kendskab til kræftområdet, men ikke et krav
- Indgående kendskab til Specialuddannelsen i kræftsygepleje
- Master- eller kandidatuddannelse
- Har viden om uddannelsens anvendelsesmuligheder, herunder kendskab til aftagernes situation og behov
- Har en opdateret viden om bekendtgørelser og cirkulærer, som er relevante for uddannelsen og censureringsarbejde
- Erfaring med opgaveskrivning og censurering

Censorformandsskabet honoreres årligt med 15 timer efter ACII-taksen, som udgør 521,48 kr. pr. time (inkl. feriegodtgørelse).

Kvalifikationskrav til censorer ved Specialuddannelsen i kræftsygepleje

- Indgående kendskab til et eller flere specialer indenfor kræftområdet
- Indgående kendskab til specialuddannelsen i kræftsygepleje
- Master- eller kandidatuddannelse
- Viden om uddannelsens anvendelsesmuligheder, herunder kendskab til aftagernes situation og behov
- Afgiver en censorberetning efter hver censureringsdag
- Medvirker til behandling af eventuelle klage- og ankesager
- Mestrer IT på brugerniveau
- Indstillet på at deltage i dialogmøder og temadage med censorformand og censorkolleger
- Afgiver løbende meddelelser til censorformand om eventuelt ny erhvervede kvalifikationer, stillings- og adresseændring
- Har en opdateret viden om bekendtgørelser og cirkulærer, som er relevante for uddannelsen og censureringsarbejde.

⁷ Censorsekretariatet hjælper med at kontakte og fordele censorerne, når den afsluttende eksamen afholdes, og det praktiske i forhold til censorrapportering. Den afsluttende eksamen ligger 1½ år, efter uddannelsen er startet.

Ansøgningsprocedure

Der kan ansøges én gang årligt, og censorer er med optagelse i censorkorpset censorer i en 4-årig periode, hvorefter der ansøges på ny. Ansøgere fremsender ansøgningskemaet til censorformanden inden den 15. oktober. Ansøgningskemaet sendes til censorformand pr. mail eller brev.

For at kunne behandle ansøgningen skal alle skemaets felter være udfyldt på en PC, og dokumentation skal være vedlagt. I modsat fald forbeholder censorformanden sig ret til at returnere ansøgningen.

Når censorformanden har behandlet alle ansøgninger, fremsendes indstillinger til Det Landsdækkende Specialuddannelsesråd, som fremsender deres afgørelse til censorformanden. Censorformanden underretter efterfølgende ansøgeren. Ansøgeren skal være indstillet på, at sagsbehandlingen kan tage op til 3 måneder. Hvis ansøgeren beskikkes som censor, påføres censors data snarest den elektroniske censorliste, som ajourføres af censorformanden. Den ajourførte liste tilgår Det Landsdækkende Specialuddannelsesråd.

Bilag 11 Uddannelsens organisering

Sundhedsstyrelsen fører tilsyn med tilrettelæggelsen og gennemførelsen af uddannelsen.

Det Landsdækkende Specialuddannelsesråd

Regionerne nedsætter i fællesskab Det Landsdækkende Specialuddannelsesråd med et ulige antal medlemmer, dog højst 15, sammensat af repræsentanter fra de ansættende myndigheder og personer med viden på kræftsygeplejeområdet, herunder mindst

- 1 repræsentant fra hver af de 5 regioner
- 1 repræsentant fra kommunerne
- 2 repræsentanter fra relevante faglige selskaber
- 1 repræsentant fra uddannelsesinstitutionerne
- 2 repræsentanter for de kliniske uddannelsesansvarlige
- 1 repræsentant for de uddannelsessøgende

Rådet udpeger selv en formand blandt repræsentanterne.

Rådet kan indkalde særlige sagkyndige til belysning af specielle problemstillinger (Jf. §17, stk. 3, Bekendtgørelse nr. 91 af 7. februar 2008).

Det Landsdækkende Specialuddannelsesråds opgaver og ansvar er

- ansvar for, at uddannelsen gennemføres i henhold til den godkendte uddannelsesordning,
- indstilling af den af uddannelsesinstitutionerne udarbejdede landsdækkende uddannelsesordning til Sundhedsstyrelsens godkendelse,
- godkendelse af de kliniske uddannelsessteder,
- etablering og koordinering af censorvirksomhed og beskikkelse af censorer,
- løbende vurdering af behovet for sygeplejersker med specialuddannelsen,
- medvirke til koordinering af det samlede antal uddannelsespladser,
- behandling af klager over afgørelser truffet af uddannelsesinstitutionerne og de kliniske uddannelsessteder (lokale klageudvalg),
- vurdering af udenlandske uddannelser med henblik på tilladelse til funktion som specialuddannet sygeplejerske indenfor kræftsygepleje,
- løbende evaluering af uddannelsen og
- årlig indberetning til Sundhedsstyrelsen om uddannelsen m.m.

Øst- og vestdanske specialuddannelsesråd

Under det landsdækkende råd oprettes 2 specialuddannelsesråd; et i Østdanmark og et i Vestdanmark. Rådene nedsættes for en 2-årig periode.

Specialuddannelsesrådets formål er at:

- sikre uddannelsens gennemførelse og udvikling i overensstemmelse med Bekendtgørelsen nr. 91 af 7. februar 2008 og gældende Uddannelsesordning for Specialuddannelsen i Kræftsygepleje
- sikre et højt, ensartet og fagligt niveau i undervisningen såvel på uddannelsesinstitutionen som i praktikken
- understøtte samarbejdet mellem regionerne, det kommunale og private område og udbydere af uddannelsen
- understøtte profilering og kendskab til uddannelsen

Pædagogisk arbejdsgruppe

Der nedsættes en pædagogisk arbejdsgruppe i Øst- og Vestdanmark med henblik på at sikre, at kvaliteten i Specialuddannelsen i kræftsygepleje hele tiden er opdateret gennem den direkte kontakt til den kliniske praksis. De pædagogiske arbejdsgrupper arbejder med delegerede opgaver fra Det Landsdækkende Råd og De regionale Specialuddannelsesråd og refererer til dette.

Bilag 12 Merit

Det Landsdækkende Specialuddannelsesråd har nedsat et meritudvalg bestående af uddannelseslederne for Specialuddannelsen i kræftsygepleje i henholdsvis København og Aarhus, og de vurderer alle ansøgninger om merit på specialuddannelsen.

Der kan gives dispensation til afkortning af uddannelsen (merit) på baggrund af dokumenteret anden relevant uddannelse. Der kan søges om merit i de kliniske uddannelsesperioder på henholdsvis uddannelsesafsnit 1 og 2.

Der kan tillige søges om dispensation for adgangsbetingelserne, hvis man har anden kompetencegivende uddannelse end anført i uddannelsesordningen.

Kursister, som ønsker at søge merit eller dispensation, udarbejder en skriftlig ansøgning, hvor det fremgår, hvad der ønskes merit eller dispensation for. Ansøgningen og dokumentation for anden relevant uddannelse sendes til meritudvalget.

Bilag 13

Kvalitetsudviklingsprojekt

Projektet er en studieaktivitet på uddannelsesafsnit 3, som påbegyndes i teoriperioden og afsluttes på opgavedage i klinisk uddannelsesperiode.

- **Formål med projektet**
At kursisten anvender viden og kan demonstrerer færdigheder i, at udarbejde et kvalitetsudviklingsprojekt, der medvirker til patientens sikkerhed og kvalitet i patientforløbet.

- **Mål for projektet**
  - At kursisten begrundes en klinisk problemstilling inden for sygeplejen til mennesker med kræft
  - At kursisten systematisk undersøger og begrundes den valgte problemstilling i litteraturen og beskriver standard for klinisk praksis
  - At kursisten gennemfører en kvalitetsmåling i eget afsnit og sammenligner aktuelle kvalitetsniveau med standard for klinisk praksis
  - At kursisten argumenterer for, hvad der kan være årsager til det aktuelle kvalitetsniveau

- **Kriterier for den skriftlige del**
  - Beskrivelse og begrundelse for valg af klinisk problemstilling
  - Problemstillingen belyses ved hjælp af litteratur
  - Beskrivelse og begrundelse for metode til at undersøge aktuelle kvalitetsniveau
  - På baggrund af de indsamlede data udarbejdes en kvalitetsvurdering
  - Redegøre og reflekterer over mulige årsager til aktuelle kvalitetsniveau.

- **Kriterier for den mundtlige del**
  - Kursisterne fremlægger og diskuterer deres projekter med medkursister på opgavedage i den kliniske periode. Fremlæggelsen sker for medkursister, kursusleder og evt. personale fra klinikken
  - Der er afsat 20 min til individuel præsentation og 30 min. til gruppepræsentation. Heri indgår drøftelse med medkursister.

- **Rammerne for arbejdet med projektet**

Kursisten medbringer overvejelser til et kvalitetsprojekt til kursusstart på teori 3.

Der afsættes tre dage på teori 3, hvor kursisten bl.a. udarbejder en tidsplan for gennemførelse af projektet, samt påbegynder litteratursøgning og beskrivelsen af den aktuelle problemstilling, der ligger til grund for kvalitetsudviklingsprojektet.

Kursisten er ansvarlig for at sende tidsplanen forud for start i klinikken til den kliniske vejleder og uddannelsesansvarlige sygeplejerske. Der afsættes yderligere to studiedage i den kliniske periode til udarbejdelse af kvalitetsudviklingsprojektet.

Projektet består af både et skriftligt produkt og en mundtlig fremlæggelse.

På baggrund af den gennemførte undersøgelse, udarbejdes en opgave, som maksimum må have et omfang på 6.000 anslag eksklusivt bilag for enkelt kursist og 10.000 anslag for grupper.

Opgaven skal udarbejdes jf. tekniske retningslinjer for opgaveskrivning (Bilag 6) og afleveres i grupperummet på plan2learn samt til klinisk vejleder og uddannelsesansvarlig sygeplejerske i klinikken, en uge før fremlæggelsen.

- **Vejledning og samarbejde omkring opgaven**

Der er mulighed for 1 times vejledning til den skriftlige opgave, ved kursusleder på teori 3 og 1 times vejledning i klinik 3 ved klinisk vejleder/uddannelsesansvarlig sygeplejerske.

- **Evaluerings**

Kursuslederen giver en skriftlig tilbagemelding på både den skriftlige opgave og mundtlige fremlæggelse. Den kliniske vejleder og uddannelsesansvarlige sygeplejerske giver også en tilbagemelding på opgaven og evt. fremlæggelse, i forbindelse med slutevalueringen af kliniske uddannelsesperiode 3.